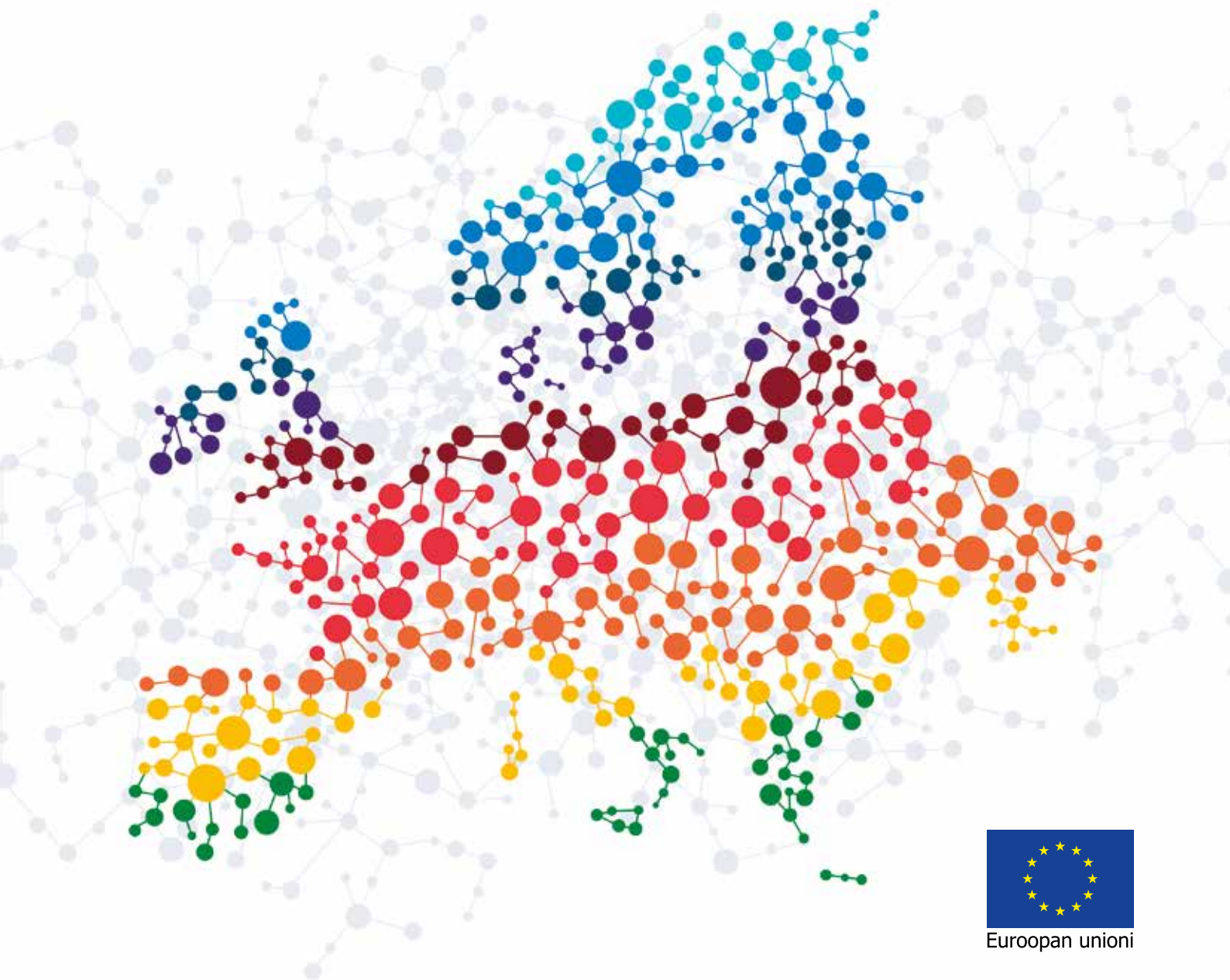

Kansainvälisen EU-rahoituksen pieni hakuopas

pohjoissavolaisille kehittäjille

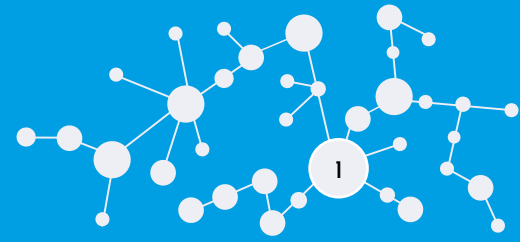
Euroopan unioni

Kansainvälisen EU-rahoituksen pieni hakuopas pohjoissavolaisille kehittäjille

Opas on tehty Kansainväliset EU-rahoitusohjelmat käyttöön Pohjois-Savon kunnissa -hankkeessa, ja sen aineistonkeruuseen ja kokoamiseen ovat osallistuneet KARA-hankkeen projektipäälliköt Janne Uusivirta ja Tiina Kivelä. Taitto Annika Juutilainen.

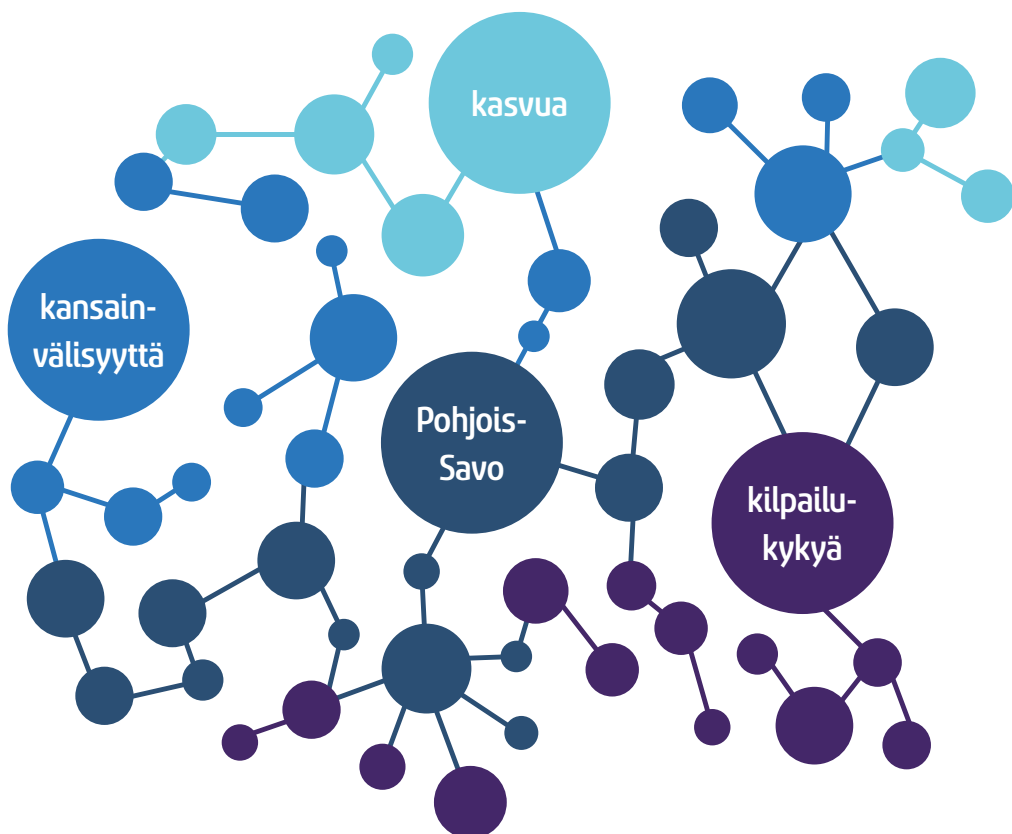
Pohjois-Savon liitto tukee
maakunnan
menestystä

Sisältö

Johdanto kansainvälisiin EU-projekteihin.....	2
Kansainväliset EU-hankerahoitusohjelmat Pohjois-Savossa	6
Euroopan alueellisen yhteistyön (EAY) ohjelmat.....	7
Pohjoinen Periferia ja Arktinen – Northern Periphery & Arctic (NPA)	8
Interreg Itämeren Alue – Interreg Baltic Sea Region (BSR)	10
Interreg Europe.....	12
ENI CBC -ohjelmista kehittämisrahoitusta Venäjä-yhteistyöhön.....	13
Rahoitusta teemoittain	14
Pk-yrittäjyys.....	14
Biotalous.....	16
Terveys ja hyvinvointi	18
Tutkimus ja innovaatiot.....	20
Matkailu.....	22
Kansainvälinen yhteistyö Pohjois-Savossa.....	25
Maakunnan kehittämisrahaa EU:n erillishankeiden valmisteluun.....	26
Q & A – Kysymyksiä ja vastauksia	27
Kansainväliset verkostot edistävät kehittämistoimintaa	30
Esimerkki kehittämistoimintaa tukevasta strategiasta.....	32
Lisätietoa ja tukea hankevalmisteluun.....	33

Käsikirja Pohjois-Savon kehittäjälle

Tässä oppaassa esitellään erityisesti pohjoissavolaisten hyödynnettävissä olevat Euroopan alueellisen yhteistyön ja Venäjä-yhteistyön rahoitusohjelmat teemoittain. Lisäksi esittelemme oppaassa lyhyesti muut EU:n rahastot. Oppaamme tarjoaa lyhyen esittelyn eri rahoitusohjelmista, mutta tarkemman tiedon tarpeeseen suosittelemme lukijoita olemaan yhteydessä suoraan ohjelmasihteeristöihin ja kansallisiin yhteyshenkilöihin, joiden yhteystiedot tarjoamme oppaassa ja Pohjois-Savon liiton [www-sivuilla](#).

Tämä opas tarjoaa perustietoja ja käytännön esimerkkejä EU:n hankerahoitusohjelmista ja -välineistä, joiden avulla maakunnan kasvuhakuiset yritykset, elinkeinon kehittämisorganisaatiot, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, kunnat ja muut yhteisöt pääsevät mukaan kansainvälisiin verkostoihin, alan johtavien asiantuntijoiden kanssa. Kansainvälinen EU -rahoitteinen yhteistyö antaa myös eväitä oman toiminnan kehittämiseen ja tehostamiseen sekä hyvien käytäntöjen omaksumiseen ja leviämiseen.

Oppaan lopusta löydät myös käytännönläheisen kysymykset ja vastaukset (Q & A) -osuuden.

Käsikirja löytyy myös Pohjois-Savon liiton verkkosivuilta www.pohjois-savo.fi

Etusivu > Rahoitus ja hankkeet > Kansainvälinen EU-rahoitus

Onnea matkaan ja hyviä projektihetkiä toivottaen

Projektipäälliköt Tiina Kivelä ja Janne Uusivirta

Kansainväliset projektit ja EU-rahoitus tarjoavat mahdollisuuksia ja resursseja toiminnan kehittämiseen ja tehostamiseen, hyvien käytäntöjen omaksumiseen ja leviämiseen, yli maantieteellisten ja sektori-rajojen Euroopassa. Mutta millaisia mahdollisuuksia ja resursseja EU tarjoaakaan kehittämistoiminnalle? Millaisia rahoitusohjelmia on? Miten rahoitusta haetaan? Miten minä, kuntani tai organisaationi pääsimme käsiksi kansainväliseen kehittämistoimintaan, hankerahoituksen tuella? Miksi?

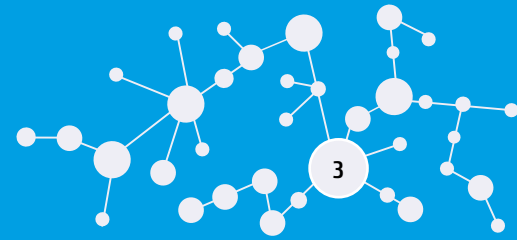
Näihin kysymyksiin, muiden muassa, tarjoaa lyhyen vastauksen käsissäsi oleva opas. Sivuille on kerätty perustietoja ja käytännön esimerkkejä EU:n hankerahoitusohjelmista ja -välineistä. Sivuille ei esitellä kaikenkattavasti kaikkia komission Brysselistä hallinnoimia moninaisia erillisrahoitusohjelmia, vaan mahdollisuuksia tuodaan esille valikoitujen Pohjois-Savolle tärkeiden teemojen yhteydessä. Tarjoamme myös muutaman vinkin itse hanketyöhön.

Kasvua, kansainvälisyyttä ja kilpailukykyä

Pohjois-Savossa on käytettävissä seuraavan tyyppisiä EU-hankerahoitusohjelmia:

- Kotimaisten hankkeiden rahoittamiseen: rakennerahastot ja maaseuturahasto
- Monialaisiin kansainvälisiin kehittämishankkeisiin Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat (EAY)
- Venäläisten raja-alueen kumppaneiden kanssa tehtäviin kehittämishankkeisiin ENI CBC -ohjelmat
- Kansainvälisiin suurempiin hankkeisiin EU:n eri toimialojen erillisrahoitusohjelmat

Alueellamme on perinteisesti totuttu käyttämään lähes yksinomaan kansallisesti myönnettävää hankerahoitusta, koska sitä on ollut runsaasti saatavil-

la. Tämän rahoituksen määrä kuitenkin pienenee jatkuvasti, ja verrattuna rakennerahastokauteen 2007-2013, nyt alkavalla kaudella 2014-2020 käytettävissämme on noin 25 % vähemmän rahoitusta kuin edellisellä kaudella. Meidän on opittava hyödyntämään myös kansainvälisiä rahoituslähteitä, mikäli haluamme turvata kehityshankkeidemme rahoituksen tulevaisuudessakin. Tämä edellyttää kansainväliseen yhteistyöhön totuttelua.

Kansainväliset EU-projektit

Ensimmäinen peruskysymys miettiessäsi EU-rahoitusmahdollisuuksia hankkeellesi on, toisiko yhteistyö muiden EU-maiden tai Venäjän kanssa sille lisäarvoa. Jos vastaus on ehdoton "ei", selvitä kansallisten ohjelmien mahdollisuudet lisätiedoista löytyviltä nettisivuilta ja ota yhteys Pohjois-Savon liiton asiantuntijoihin. Jos taas vastaus on "kyllä" tai "ehkä", tämä tietopaketti on sinulle.

Lähtökohta kansainvälisiin projekteihin ja EU-hanke- rahoituksen hakemiseen on kunnan tai muun organisaation tarve. Rahoituksen takana taas on Euroopan unionin halu kehittää Eurooppaa ja vähentää kehitystason eroja EU:n alueiden välillä, tehden EU:sta entistä kilpailukykyisemmän ja paremman alueen elää, toimia ja tehdä työtä.

Eri kunnilla ja organisaatioilla on erilaisia lähtökoh- tia ja tarpeita kansainvälisen hanketoiminnan taka- na ja tapoja toimintaan on lähes yhtä monta kuin on toimijaakin. Rahoitusohjelmat vaativat tarjoamansa rahoituksen vastineeksi tiettyjä toimenpiteitä ja ominaisuuksia rahoituksen hakijoilta, vastaanottajilta ja muilta osallistuvilta organisaatioilta, mutta itse projektit voivat olla hyvin erilaisia ja vastata monen- laisiin kehittämistarpeisiin ja tavoitteisiin. Pohjim- miltaan kaikkien hankkeiden on kuitenkin luotava lisäarvoa koko Euroopan yhteisölle ja kansainvälisen EU-rahoitteisen toiminnan hyötyjen olisi levittävä laa- jalle koko Euroopan alueelle.

EU-rahoitus toimii siis eräänlaisena EU-lääkkeenä it- sehoitoon. Nyrkkisääntönä voisi kertoa, että apua eli

rahoitusta tarjotaan tietyn ongelman eli prioriteetin ratkaisuun; tavoitteen, jonka EU on määritellyt tär- keäksi paikallisella, alueellisella ja eurooppalaisella tasolla. Kansainvälisten hankkeiden on myös toimit- tava kahdella tasolla; paikallisella, alueellisella ja valtiollisella, ja Euroopan unionin, Euroopan ja lähi- alueiden tasolla. Kansainvälinen EU-rahoitus ei siis toimi täydellisenä vastineena kansalliselle EU-raken- nerahastorahoitukselle.

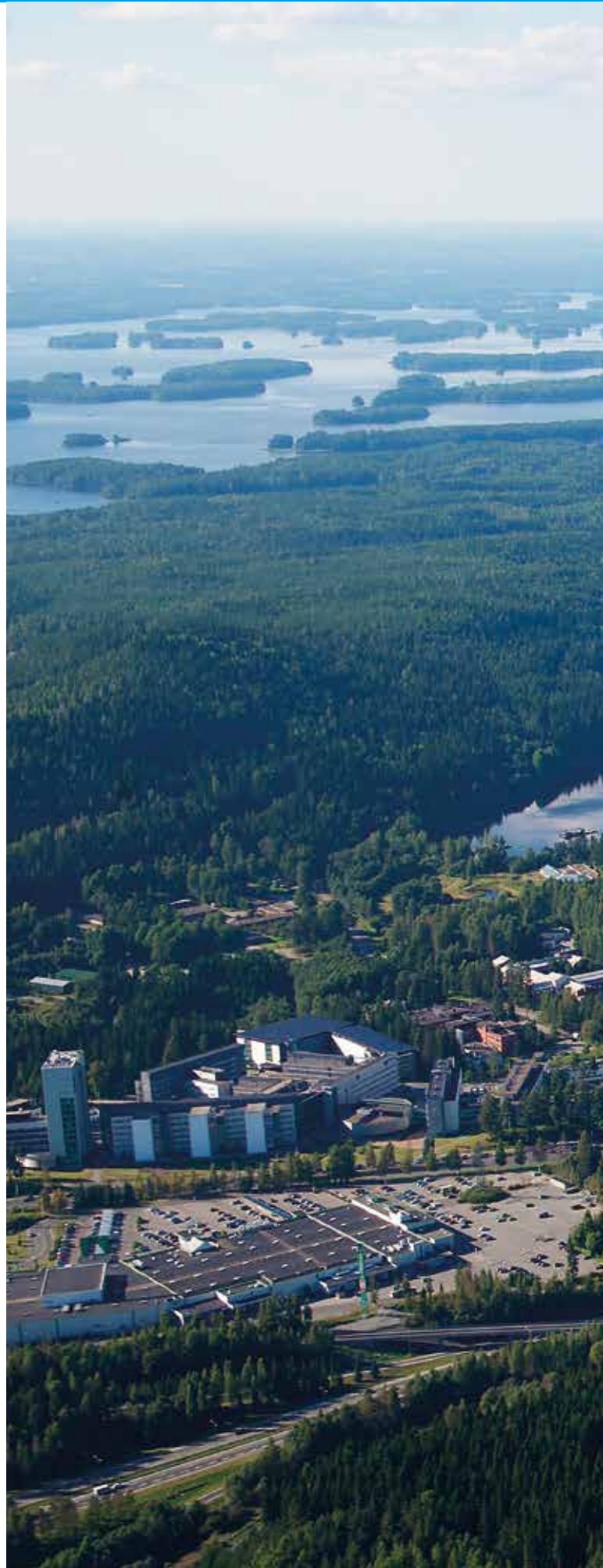
Yleisiä ominaisuuksia kansainvälisille projekteille ovat innovatiivisuus, toimintakyky ja tuloksellisuus, eurooppalainen ulottuvuus, eurooppalainen vai- kutus ja lisäarvo, aika, omarahoitusosuus, käytän- nönläheisyys ja konkreettisuus, projektin johto ja viestintä. Kansainvälistyminen, parhaiden toiminta- mallien käyttöönotto muista EU:n maista sekä oman osaamisen ja vahvuuksien markkinointi Euroopassa ovat keskeisiä tavoitteita ja toimenpiteitä myös Poh- jois-Savon kehittämisessä.

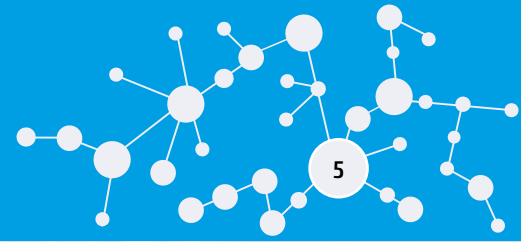
Eurooppa 2020

Vuonna 2010 käyttöön otettu Eurooppa 2020 -strate- gia on EU:n 10-vuotinen kasvu- ja työllisyysstrategia, johon sisältyy viisi yleistavoitetta. Tavoitteet sijoit- tuvat aloille työllisyys, tutkimus- ja kehystoiminta, il- masto/energia, koulutus, sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden vähentäminen. Euroopan rakenne- ja in- vestointirahastot (ERI) tukevat Eurooppa 2020 -stra- tegiaa ja näin auttavat vähentämään kehitystason eroja EU:n alueiden ja saarien välillä.

Kaiken EU-rahoituksen takana on idea tai strategia. Esimerkiksi Euroopan rakenne- ja investointirahas- tot (ERI) tukevat Eurooppa 2020 -strategiaa ja näin auttavat vähentämään kehitystason eroja EU:n aluei- den ja saarien välillä. EU kannustaa jäsenvaltioita ja alueita hyödyntämään kaikki käytettävissä olevat Euroopan, kansalliset, alueelliset ja paikalliset ra- hoitusvälineet, jotta edellä esiteltyjen temaattisten tavoitteiden tavoittelu edistyisi. Taloudellinen tuki voi koostua erilaisista kannustimista, joihin lukeutuvat avustukset, palkinnot, sopimukset, takaisin makset- tavat tuet ja rahoitusvälineet.

Euroopan Unionin monivuotinen rahoituskehys vuosille 2014-2020 otettiin käyttöön tammikuussa 2014. Asetus (EU) N:o 1303/2013 asettaa yhteiset säännökset, joita sovelletaan Euroopan aluekehitysrahastoon (EAKR), Euroopan sosiaalirahastoon (ESR), koheesiorahastoon (KR), Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoon (EARDF) ja Euroopan Meri- ja kalatalousrahastoon (EMKR). Nämä rahastot toimivat yhteisessä kehyksessä ”Euroopan rakenne- ja investointirahastot” eli ”ERI-rahastot” tai englanniksi ”ESIF”. Mahdolliset rahastot ja hakumenetelmät ovat yhtä erilaisia kuin tuensaajat. Erityisopastusta on jo saatavilla ja jokainen komission pääosasto tarjoaa [www-sivuillaan](http://www.sivuillaan) yksityiskohtaisia tietoja työskentelystään ja rahoitusvälineistään.

1. Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat (EAY) monialaisiin kansainvälisiin kehittämishankkeisiin

www.pohjois-savo.fi/rahoitus-ja-hankkeet/kansainvalinen-eu-rahoitus/eay-ohjelmat.html

- Pohjoinen Periferia ja Arktinen – Northern Periphery and Arctic
www.interreg-npa.eu
- Interreg Itämeren Alue – Interreg Baltic Sea Region
www.interreg-baltic.eu
- Interreg Europe
www.interregeurope.eu

2. ENI CBC -ohjelmat venäläisten raja-alueen kumppaneiden kanssa tehtäviin kehittämishankkeisiin

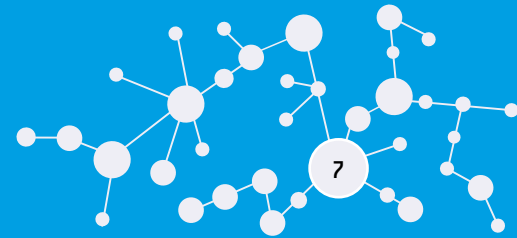
www.pohjois-savo.fi/rahoitus-ja-hankkeet/kansainvalinen-eu-rahoitus/eni-cbc.html

- Kolarctic ENI CBC
www.kolarcticenpi.info/en
- Karelia ENI CBC
www.kareliaenpi.eu/
- Kaakkois-Suomi - Venäjä ENI CBC
www.southeastfinrusnpi.fi/fi/ohjelmakausi-2014-2020/

3. EU:n eri toimialojen erillisrahoitusohjelmat kansainvälisiin suurhankkeisiin

- Erillisrahoitusohjelmat listattuna Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston sivuilla
www.eastnorth.fi/hankerahoitus/erillisrahastot_listattuna

Euroopan alueellisen yhteistyön (EAY) ohjelmat

Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat (EAY) tukevat yhteistyöhankkeita, jotka vastaavat määrätyn ohjelma-alueen yhteisiin haasteisiin ja luovat pohjaa alueiden rajat ylittävälle kehittämistyölle. Perustaa alueiden syvenevälle yhteistyölle luodaan hankkeilla, joissa parhaat käytännöt siirtyvät alueelta toiselle tai jotain innovatiivista ratkaisua kehitetään ja pilotoidaan yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

EAY-tavoitteella tuetaan rajat ylittävää, valtioiden välistä ja alueiden välistä yhteistyötä EU:n sisärajoilla. Se on jatkoa kaudella 2007–2013 toteutetulle EAY-tavoitteelle ja edellisillä ohjelmakausilla toteutetulle INTERREG -yhteisöaloitteelle. Ulkorajayhteistyö siirtyi ENI/IPA rahoitusvälineiden piiriin kaudella 2007–2013.

Temaattiset tavoitteet ja painopisteet

Vuosina 2014–2020 alueellamme toimivat EAY-ohjelmat rahoittavat yrittäjyyttä, vähähiilisyttä, luonnon ja kulttuuriperinnön säilyttämistä sekä innovointia edistäviä kehittämishankkeita. Mieti ohjelmien prioriteetteja ja/tai niihin liittyviä strategioita (esim. EU:n Itämeri-strategia) tutkiessasi, mitä niistä juuri sinun yhteistyöhankkeesi edistäisi ja ota yhteyttä ohjelman asiantuntijoihin saadaksesi lisäapua hankevalmisteluun.

Ohjelmien rahoitus toteutuu pääsääntöisesti jälkikäteen, jo maksettujen kulujen kattamiseksi. Siksi etenkin hankkeen pääpartnerilla pitää olla maksuvalmiutta hankkeen alussa.

Erinomaisesti menestynyt pohjoissavolainen esimerkki EAY-ohjelman hankkeesta on Savonia-ammattikorkeakoulun vetämä Baltic Sea Region 2007–2013 -ohjelmasta rahoitettu biojalostamohanke ABOWE. Tutki myös muita edellisen kauden vastaavien ohjelmien rahoittamia hankkeita kunkin ohjelman verkkosivuilla saadaksesi idean siitä, millaista toimintaa rahoitetaan. Vie sitten oma ideasi uudel-

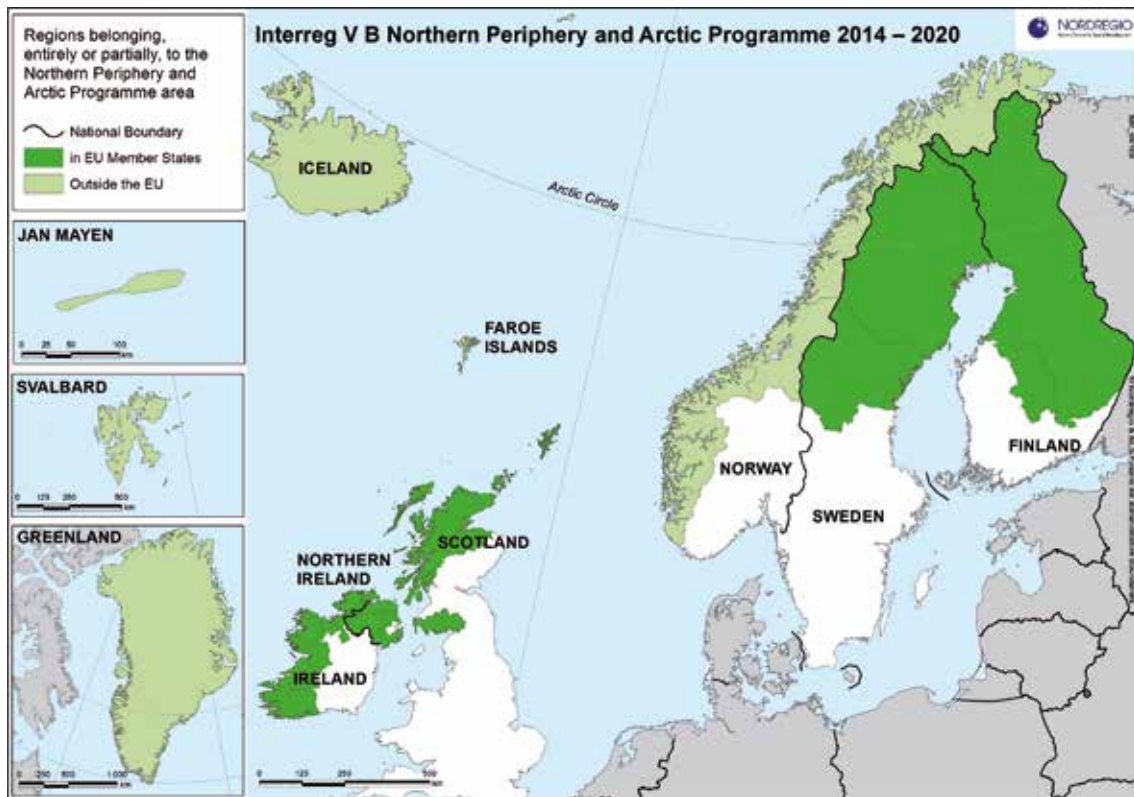
le tasolle näyttääksesi, että hankkeessasi on otettu huomioon aiempien projektien tulokset.

Pohjois-Savon alueella toimii kolme Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmaa: Northern Periphery and Arctic, Interreg Baltic Sea Region sekä Interreg Europe. Seuraavilla sivuilla esittelemme ohjelmat lyhyesti.

Case

Biojalostamohanke ABOWE

portal.savonia.fi/amk/en/rdi/rdi-projects-and-entrepreneurship/abowe

Ohjelman lähtökohtana ovat yhteiset haasteet: Harvaanasuttu alue, heikko saavutettavuus, pohjoisen karut sääolot sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset. Rahoitettavan hankkeen täytyy tuottaa vähintään kolmen maan yhteistyönä ylikansallinen palvelu tai tuote, joka vastaa edellä mainittuihin haasteisiin ohjelman painopisteiden puitteissa.

Mitä rahoitetaan

Ohjelma rahoittaa kansainvälisiä yhteistyöhankkeita, jotka edistävät hankkeita seuraavilla temaattisilla tavoitteilla:

- Innovaatiot yksityisellä ja julkisella sektorilla, parempi T&K -tiedon hyödyntäminen
- Yrittäjyys
- Uusiutuvan energian laajempi käyttöönotto ja energiatehokkuus
- Kestävä luonnon- ja kulttuuriperinnön hoito

Ohjelma rahoittaa näiden painopisteiden puitteissa hankkeisiin kuuluvia pieniä investointeja, lähinnä pilottoimintoja.

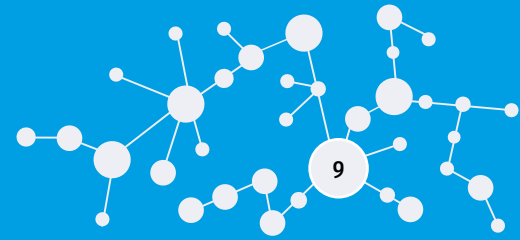
Kenelle

Osallistujat voivat olla määrättyllä ohjelma-alueella sijaitsevia julkisia organisaatioita, korkeakouluja, tutkimuslaitoksia tai yksityisiä organisaatioita (varsinkin pk-yrityksiä). Säännön mukaan partnereita pitää olla vähintään kolmesta ohjelma-alueen maasta, mutta pääsääntöisesti rahoituksen saaminen edellyttää laajempaa hankekonsortiota.

Paljonko

Tuki suomalaispartnereille on pääsääntöisesti 65 % hyväksyttävistä kuluista, pk-yrityksille 50 %. Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) osallistuu erillistä hake-
musta vastaan hyväksytyihin hankkeisiin pääsääntöisesti 70 prosentilla omarahoitusosuudesta. Lopullinen toteuttajan omarahoitusosuus on siis noin 10 %. Hankkeiden kokonaisbudjetti on keskimäärin

Pohjoinen Periferia ja Arktinen – Northern Periphery & Arctic (NPA)

250 000–2 milj. EUR ja kesto noin kolme vuotta.

www.pohjois-savo.fi/media/eu-rahoitus/npa-2014-2020-3-haku-vastinrahoitusohje_tem.pdf

Miten

Ensivaiheessa kannattaa hakea rahoitusta projektia valmistelevaan hankkeeseen (preparatory project) yhdessä vähintään yhden ohjelma-alueella sijaitsevan kumppanin kanssa. Kun hanke on huolella suunniteltu ja sopivat hankepartnerit löytyneet, valmistellette määrämuotoisen hakemuksen ja vastaatte sillä ohjelman julkaisemiin hakukuulutuksiin. Suomalaiset partnerit hakevat ennen varsinaisen hakemuksen jättämistä TEM:n sitoumusta vastinrahoitukseen ministeriön ohjeistuksen mukaan.

Lisätietoa

Ohjelman kotisivu

www.interreg-mpa.eu/

Edellisen ohjelmakauden projektien tulokset ja tuotokset koottuina

www.nppoutcomes.eu/

Suomen yhteyshenkilö

Paula Mikkola, Lapin liitto

040 711 8380, paula.mikkola (at) lapinliitto.fi

Ohjelman lähtökohtana on tiiviimpi Itämeren ympäristön alueiden yhteistyö yhteisten haasteiden selättämiseksi. Taustalla vaikuttaa EU:n Itämeri-strategia, jonka prioriteetit täytyy huomioida hakemusta kirjoittaessa.

Mitä rahoitetaan

Ohjelma rahoittaa kansainvälisiä yhteistyöhankkeita, joiden temaattiset tavoitteet ovat:

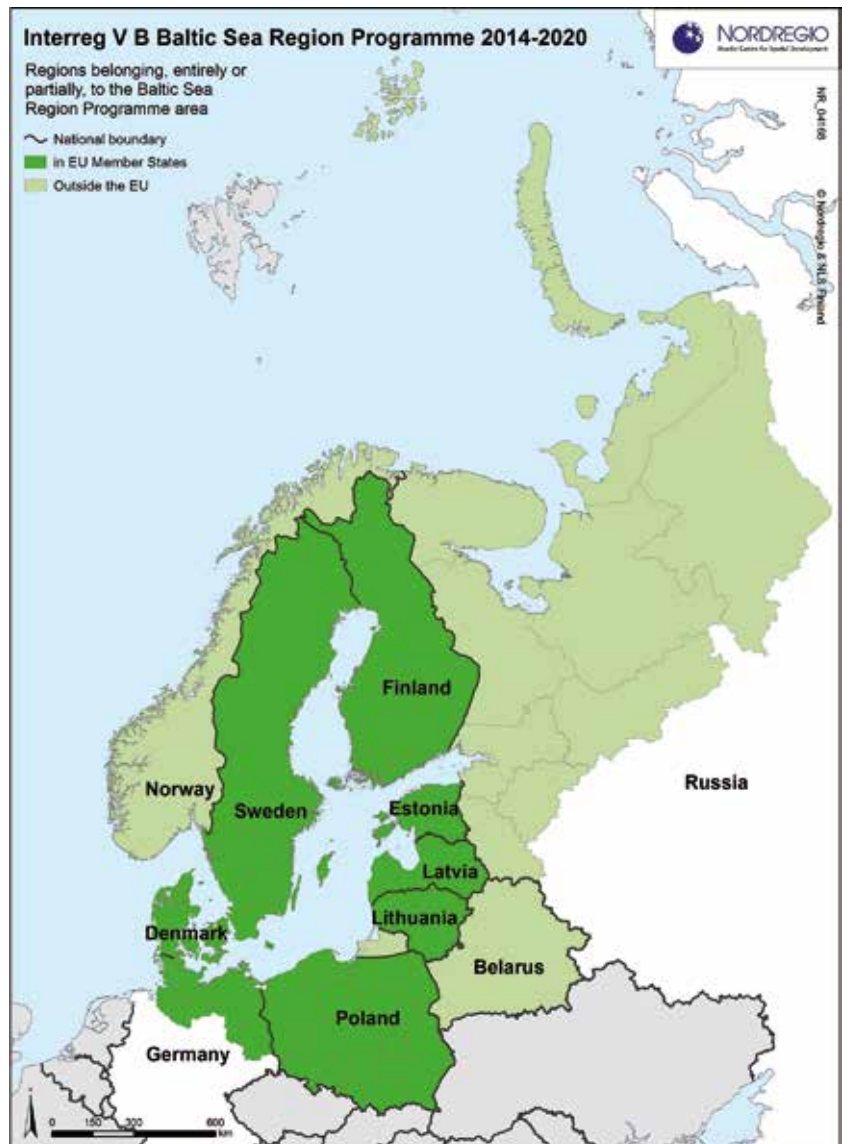
- Innovaatiokapasiteetti
- Luonnonvarojen kestävä hoito ja käyttö
- Kestävä liikenne ja syrjäseutujen saavutettavuus
- EU:n Itämeri-strategian tukeminen

Kunkin rahoitettavan hankkeen tulee keskittyä johonkin ohjelman temaattisista tavoitteista tietyn toimintalinjan piirissä ja muodostaa selkeä yhteys alueellisen kehityksen tarpeisiin ja mahdollisuuksiin. Ohjelma rahoittaa myös näiden painopisteiden puitteissa hankkeisiin kuuluvia pieniä investointeja, lähinnä pilottitoimia.

Kenelle

Ohjelmasta voivat saada rahoitusta niin yksityiset kuin julkisetkin organisaatiot Itämeren alueen maista ja alueilta. Perinteisesti myös korkeakouluilla ja tutkimuslaitoksilla on ollut vahva rooli. Rahoitetuissa hankkeissa on yleensä mukana keskimäärin seitsemän partneria ja kumppaneita on oltava vähintään kolmesta eri Itämeren alueen maasta. Tällä hetkellä hankekumppaneita voi etsiä ja hankeideoita jakaa muun muassa LinkedIn –ryhmässä:

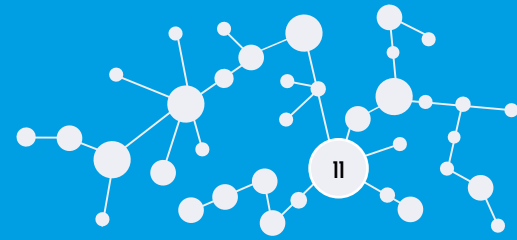
www.linkedin.com/groups/6754612

Paljonko

Hankkeiden budjetit vaihtelevat pääsääntöisesti 1,5–4,5 miljoonan euron välillä ja hankkeen kesto on yleensä kahdesta kolmeen vuotta. Tukiprosentti suomalaisille hakijoille on maksimissaan 75 %. Työ- ja elinkeinoministeriö osallistuu erillistä hakemusta vastaan pääsääntöisesti 70 prosentilla omarahoitusosuudesta. Eli lopullinen omarahoitusosuus voi olla noin 10 %.

Interreg Itämeren Alue – Interreg Baltic Sea Region (BSR)

Miten

Hankekonsortiot vastaavat määräajoin järjestettävään hakukuulutukseen määrämuotoisella hakemuksella. Rahoituksen haku ohjelmasta tapahtuu kaksivaiheisen hakuprosessin kautta. Ensimmäisessä vaiheessa hankkeen seurantakomitealle lähetetään lyhyt ideapaperi, joka sisältää tiivistelmän hankkeesta, sen oleellisimmista haasteista ja mahdollisuuksista, toiminnoista ja tuloksista. Hyväksytyt ideapaperin koostaneet kutsutaan suunnittelemaan hanketta pidemmälle ja toimittamaan lopulta täysimittainen hakemus. Ideapapereita voi toimittaa ohjelman sihteeristöön ennen varsinaista hakumääräpäivää ja saada kommentteja ja tukea valmisteluun. www.interreg-baltic.eu/applying-for-funds/feedback-to-ideas-consultations-partner-search.html

Ohjelmaan liittyy myös hankevalmistelua rahoittava siemenrahasto "Seed Money Facility", josta tuetaan erityisesti hankevalmistelua, joka linkittyy vahvasti EU:n Itämeri-strategian (EU Strategy for the Baltic Sea Region) tavoitteisiin.

HUOM! Seed Moneyyn saanut hakija voi myös suunnata hankkeensa muuhun rakennerahasto-ohjelmaan, kuin juuri Itämeren alueen ohjelmaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) myöntää hakuprosessin ensimmäisen vaiheen läpäisseille hankkeille kansallista vastinrahoitusta.

www.centrumbalticum.org/sites/default/files/user_uploads/vastinrahoituksen_hakuohje_bsr_2014-2020_1._haku.pdf

Mikäli hankkeesi on erityisen arvokas jonkin Itämeri-strategian painopisteen kannalta, voit hakea sille lippulaiva-projektin statusta esittävän suosituskirjeen strategian painoaluekoordinaattorilta (PAC tai HAL), mikä parantaa hankkeen läpimenomahdollisuuksia.

www.centrumbalticum.org/eun-itameri-strategia/strategia-nyt/strategian-abc

Lisätietoa

Interreg Baltic Sea Region 2014-2020

www.interreg-baltic.eu/home.html

EU:n Itämeristrategian suomenkieliset sivut

www.centrumbalticum.org/eun-itameren-alueen-strategia

EUSBSR-siemenraha

www.seed.eusbsr.eu/

Interreg Europe -ohjelma rahoittaa aluekehittämisen ja hallinnon kehittämistä ja toimeenpanon tehostamista. Kohteena ovat siten esimerkiksi alueelliset kehittämisstrategiat tai rakennerahasto-ohjelmat. Ruohonjuuritasolla ohjelman hankkeet ja hankkeiden toimenpiteet hyödyttävät ihmisiä ja ryhmiä, jotka ovat näiden hallinto- ja kehittämistoimien ja strategioiden toimeenpanon vaikutusalueella, esimerkiksi parempien käytäntöjen ja kehittyneen hallinnon kautta. Tavoitteena on yksinkertaisuudessaan tehostaa omaa toimintaa, esimerkiksi aluekehitystä, kumppaneilta oppimalla. Ohjelma-alueita ovat koko Eurooppa, sekä Norja ja Sveitsi.

Mitä rahoitetaan

Yhteistyöhankkeita, jotka alueiden parhaita käytäntöjä siirtämällä edistävät ja tukevat seuraavia temaattisia tavoitteita:

- Tutkimus ja innovaatiot
- Pk-yritysten kilpailukyky
- Vähähiilinen talous
- Ympäristö ja resurssitehokkuus

Kenelle

Ohjelma on suunnattu erityisesti alueellisille viranomaisille, paikallisviranomaisille, kehittämisyrityksille, korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille. Voittoa tavoittelemattomia yksityisiä toimijoita kuten järjestöjä voi myös olla mukana. Minimipartnerivaatimus on vähintään kolme partneria kolmesta eri maasta. Käytännössä partnereita on 5–10. Lisäksi vaatimuksena on, että hallinto-organisaatiot, jotka ovat vastuussa hallinto-välineistä ja toimista, joihin projektin toimenpiteet käytännössä kohdistuvat, täytyy olla mukana projektissa suoraan tai heidän on osoitettava erillisellä tukikirjeellä, ”letter of support”, tukensa hankkeelle.

Paljonko

Kansainvälisen Interreg Europe -yhteistyöhankkeen kesto on 3-5 vuotta. Julkisorganisaatiot saavat tukea

85 % tukikelpoisista kustannuksista ja voittoa tavoittelemattomat yksityiset toimijat 75 %. Jäljelle jäävä 25 % tai 15 % on tultava hanketoimijoilta itseltään. Tuki maksetaan jälkikäteen toteutuneiden kustannusten mukaan. Työ- ja elinkeinoministeriö osallistuu erillistä hakemusta vastaan pääsääntöisesti 70 prosentilla omarahoitusosuudesta.

Miten

Hankekonsortiot vastaavat määrääjain järjestettävään hakukuulutukseen määrämuotoisella hakemuksella. Hankesihteeristö tarjoaa myös apua ja neuvoa hankevalmisteluun. Lisäksi hankkeen sihteeristö tarjoaa hanketoimijoiden käyttöön yhteisön, jossa hanke-ideoita voi jakaa ja kehitellä sekä etsiä uusia hanke- ja yhteistyökumppaneita.

www.interregeurope.eu/projects/project-assistance/

Lisätietoa

Interreg Europe
www.interregeurope.eu/

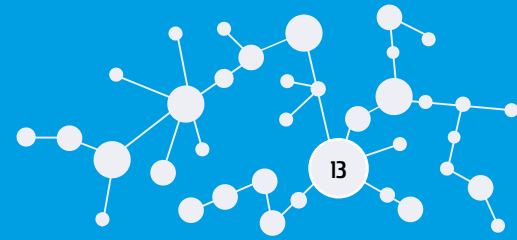
Ohjelmasihteeristö
www.interregeurope.eu/contact-us/

Kansalliset yhteyshenkilöt

Petri Haapalainen, Työ- ja elinkeinoministeriö
010 606 4922, petri.haapalainen (at) tem.fi

Annukka Mäkinen, Kuntaliitto,
09 771 2530, annukka.makinen (at) kuntaliitto.fi
(vain yleisluontoiset tiedustelut, tarkemmissa asioissa yhteys ohjelmasihteeristöön)

ENI CBC -ohjelmista kehittämisrahoitusta Venäjä-yhteistyöhön

Suomessa toteutetaan ohjelmakaudella 2014–2020 kolmea ENI CBC (European Neighbourhood Instrument Cross-Border Cooperation) ohjelmaa:

- Kolarctic ENI CBC
- Karelia ENI CBC
- Kaakkois-Suomi – Venäjä ENI CBC

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimittanut ohjelmaesitykset komission hyväksyttäväksi kesäkuussa 2015. Pohjois-Savo on liitännäisalue Karelia ENI CBC- ja Kaakkois-Suomi – Venäjä ENI CBC -ohjelmissa. Ohjelmaesityksen mukaan rahoituksista 20 % (Kolarctic- ja Karelia ENI) tai 25 % (Kaakkois-Suomi – Venäjä ENI) voidaan osoittaa varsinaisen ohjelma-alueen ulkopuolisille toimijoille.

Pohjois-Savo ei ole varsinaista raja-aluetta, joten osallistumismahdollisuutemme ohjelmiin ovat varsinaista ohjelma-aluetta rajallisemmat. Kussakin ENI-ohjelmassa tulee olemaan omat ehtonsa Pohjois-Savon kaltaisessa asemassa olevien alueiden osallistumisesta hankkeisiin. Tämä voi tarkoittaa ohjelmasta riippuen esimerkiksi sitä, ettemme voi toimia hankkeen päävastuullisena hakijana.

Karelia ENI CBC

Ohjelman tavoitteena on mm. parantaa yritysten edellytyksiä toimia raja-alueella ja luoda rahat ylittävän yhteistyön avulla uusia työllistymismahdollisuuksia alueen asukkaille, erityisesti nuorille, sekä ihmisille, jotka ovat halukkaita muuttamaan alueelle. Innovaatiot, tutkimus ja koulutus katsotaan myös suotuisiksi monialaisiksi aiheiksi, joita tullaan edistämään kaikkein toimintalinjojen sisällä. Pohjois-Savo kuuluu ohjelman ns. liitännäisalueisiin ja korkeintaan 20 % ohjelman rahoituksesta voidaan osoittaa varsinaisen ohjelma-alueen ulkopuolisille toimijoille.

www.kareliaenpi.eu/

Kaakkois-Suomi ENI CBC

Ohjelman yleistavoitteena on edesauttaa taloudellista ja sosiaalista kehitystä, lieventää yhteisiä haasteita ja edistää alueellisesti tärkeiden toimijoiden liikkuvuutta, parantaakseen rajat ylittävää yhteistyötä ja kestäviä edellytyksiä alueella. Ohjelman temaattisiin painopisteisiin kuuluu mm. liike-elämän ja pk-yritysten kehittäminen, koulutuksen, tutkimuksen sekä teknologisen kehityksen ja innovaatioiden tukeminen. Pohjois-Savo kuuluu ohjelman ns. liitännäisalueisiin ja korkeintaan 25 % ohjelman rahoituksesta voidaan osoittaa varsinaisen ohjelma-alueen ulkopuolisille toimijoille.

www.southeastfinrusnpi.fi/fi/

Kolarctic ENI CBC

Ohjelman yleistavoitteena on edistää taloudellista toimintakykyä ja lisätä vetovoimaa alueella, jossa asukkaat ja matkailijat nauttivat arktisesta luonnosta, ja jossa luonnonvaroja käytetään kestäväällä tavalla. Ohjelman temaattisiin painopisteisiin kuuluu liike-elämän ja pk-yritysten kehittäminen. Pohjois-Savo on ohjelman ulkopuolista aluetta, jolle voidaan osoittaa korkeintaan 20 % ohjelman rahoituksesta.

www.kolarcticenpi.info/en

Oppaan seuraavassa osiossa rahoitusmahdollisuudet on jaettu erityisesti Pohjois-Savon toimijoille sopiviin teemoihin *pk-yrittäjyys, biotalous, terveys ja hyvinvointi, tutkimus ja innovaatiot, sekä matkailu*. Huomaathan, että yhdestä ohjelmasta rahoitetut hankkeet voivat kattaa useampia teemoja ja tukea esimerkiksi Pohjois-Savon maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmaa, jolloin hankkeen valmisteluun on haettavissa maakunnan kehittämisrahaa (ks. osio *Maakunnan kehittämisrahaa haettavana EU:n erillisohjelmahankkeiden valmisteluun*). Lisäksi yhden teeman mukainen hanke voi kasvaa useampia eri rahoituslähteitä hyödyntäväksi ja teemoja kattavaksi jatkohankkeeksi.

Uusia rahoitusmahdollisuuksia

EU:n rahoitusjärjestelmä ja -lähteet kehittyvät koko ajan ja uusia rahoitusmahdollisuuksia, investointi- ja

lainaohjelmia kehitetään koko ajan. Tarjolla on muun muassa Euroopan investointipankin (EIB), Euroopan Strategisten Investointien Rahaston (ESIR) ja Euroopan Rakenne ja Investointiohjelman alaisia erillisiä rahoitusinstrumentteja (ESIF/ERI).

Lisätietoa

Euroopan Strategisten Investointien Rahasto (ESIR)
esir.fi/

Euroopan Rakenne ja Investointiohjelman alaisia erillisiä rahoitusinstrumentteja (ESIF/ERI)
www.fi-compass.eu/

Pk-yrittäjyys

Horisontti 2020 – kolmivaiheinen pk-yritys-instrumentti

Voimakasta kansainvälistä kasvua hakeva yritys saa pk-yritysinstrumentista tukea merkittävän innovaationsa kaupallistamiseksi. Ohjelma on kolmivaiheinen, ja uuden hakijan suositellaan aloittavan ykkösvaiheesta. Tukea voi hakea myös yksittäinen yritys.

Paljonko

Vaihe 1: Kaupallistamissuunnitelma (konsepti ja toteutettavuus) → 50 000 EUR kiinteä avustus

Vaihe 2: Toteuttaminen: pilotointi, demonstrointi, investoinnit → 70 % tuki, hankkeen budjetti 500 000–2,5 milj. EUR

Vaihe 3: Kaupallistaminen → Neuvontaa rahoitukseenhankinnassa, yritysvalmennusta jne.

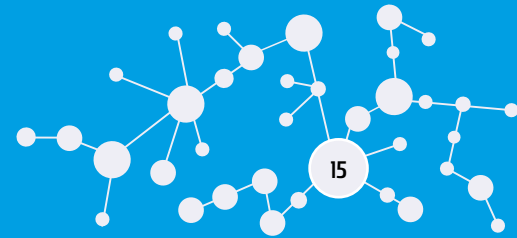
Miten

Vaihe 1: Jatkuva haku. Tulokset 2-3 kk kuluessa ns. ”cut-off” -päivien jälkeen. Sähköinen n. 10-sivuinen hakemus.

Vaihe 2: Jatkuva haku. Tulokset ns. ”cut-off” -päivien jälkeen. Sähköinen n. 30-sivuinen hakemus.

Vaihe 3: Kohdistuu aiemmissä vaiheissa valittuihin hankkeisiin

”Cut-off” -päivällä tarkoitetaan määräpäivämäärää, jota ennen saapuneet hakemukset asetetaan keskenään paremmuusjärjestykseen, ja parhaat rahoitetaan. Tulokset tulevat muutaman kuukauden sisällä cut-off-päivästä, joita on suunniteltu järjestettävän 4 kertaa vuodessa.

Tekes tarjoaa monipuolista tietoa liittyen ohjelman mahdollisuuksiin sivuillaan, josta löytyy myös ajantasainen lista kansallisista yhteyshenkilöistä, jotka auttavat sinua ohjelmaan liittyvissä kysymyksissä. Tukea saat myös Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimistolta.

HUOM! Horisontti-ohjelmaan kuuluu paljon muuta kuin pk-yritysinstrumentti. Suuri osa ohjelman rahoista käytetään suurten tutkimushankkeiden rahoittamiseen. Nämä hankkeet tarjoavat myös paljon mahdollisuuksia pk-yrityksille. Lisätietoa myös tästä löytyy Tekesin sivuilta.

Lisätietoa

Eurooppalainen pk-yritysportaali
ec.europa.eu/small-business/index_fi.htm

Tekesin EU-ohjelmisivusto
www.tekes.eu/

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto
www.eastnorth.fi/

Euroopan komission Horisontti 2020 –sivusto
ec.europa.eu/programmes/horizon2020/

Euroopan alueellisen yhteistyön (EAY) ohjelmat yritystoiminnan kehittämishankkeisiin

Edellä tarkemmin esitellyt Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat (EAY) tukevat yhteistyöhankkeita, jotka vastaavat määrätyn ohjelma-alueen yhteisiin haasteisiin ja luovat pohjaa alueiden rajat ylittävälle kehittämistyölle. Perustaa alueiden syvenevälle yhteistyölle luodaan hankkeilla, joissa parhaat käytännöt siirtyvät alueelta toiselle tai jotain innovatiivista ratkaisua kehitetään ja pilotoidaan yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Vuosina 2014-2020 alueellamme toimivat EAY-ohjelmat rahoittavat yrittäjyyttä, vähähiilisyttä, luonnon ja kulttuuriperinnön säilyttämistä sekä innovointia edistäviä kehittämishankkeita.

ENI CBC -ohjelmat venäläisten raja-alueen kumppaneiden kanssa tehtäviin kehittämishankkeisiin

Venäläisten raja-alueen kumppaneiden kanssa tehtäviin kehittämishankkeisiin sopivat edellä tarkemmin esitellyt ENI CBC –ohjelmat.

Lisätietoa

Rahoituksen saannin verkkoportaali Access to Finance
europa.eu/youreurope/business/funding-grants/access-to-finance/

EU:n pk-yrityksen määritelmä
ec.europa.eu/growth/smes/

Horisontti 2020

Unionin suuri tutkimus- ja innovaatio-ohjelma, joka rahoittaa kansainvälisten hankekonsortioiden yhteisiä tutkimus- ja innovaatiohankkeita monilla eri aloilla. Lisäksi rahoitetaan erityistä Horisontti pk-yritysinstrumenttia, joka tähtää innovaatioiden kaupallistamiseen tukemalla pk-yritysten tekemän innovaation pääsyä markkinoille rahoittamalla mm. yritysten demonstrointihankkeita.

Horisontti 2020 -ohjelma rahoittaa hankkeita, joilla vastataan Eurooppa 2020 -strategiassa yksilöityihin Euroopan kohtaamiin haasteisiin. Näistä haasteista useilla on yhtymäkohtia biotalouteen.

Ohjelmasta on tarjolla yksityiskohtaista ja ajantasais- ta tietoa monilla eri sivustoilla, joihin linkit alla. Seura- ra niitä, mikäli olet kiinnostunut Horisontti 2020 -rahoituksesta. Jos tarvitset neuvoa liittyen Horisontti 2020 -ohjelmaan, ota yhteyttä niin kutsuttuihin kansallisiin yhteyspisteisiin. Näitä yhteyspisteitä on jokai- selle Horisontti 2020 -ohjelman teemalle, ja yhteys- tiedot löydät Tekesin EU-ohjelmisivustolta.

Lisätietoa

Tekesin EU-ohjelmisivusto
www.tekes.eu/horisontti-2020/

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto
www.eastnorth.fi/

Euroopan komission Horisontti 2020 -sivusto
ec.europa.eu/programmes/horizon2020/

Bio-Based Industries Public-Private Partnership Joint Undertaking

Euroopan komission, teollisuuden ja muiden sidos- ryhmien yhteenliittymä, Bio-Based Industries Pub- lic-Private Partnership Joint Undertaking, rahoittaa monimutkaisia biotalouden alan tutkimus- ja inno- vaatioprojekteja teollisuuden ja komission yhteis- rahoituksella. Tavoitteena on demonstroida bioja- lostamotekniikoita, kehittää liiketoimintamalleja ja

perustaa edelläkävijöinä toimivia biojalostamoita. Ohjelma toimii pitkälti hyödyntäen Horisontti 2020 -ohjelman sääntöjä.

Kenelle

Hankekonsortioille, joissa on mukana pk-yrityksiä, suuryrityksiä, tutkimuslaitoksia, yliopistoja jne. Hank- keessa on oltava mukana partnereita vähintään kol- mesta maasta. Pk-yrityksille ja tutkimuslaitoksille on luvassa korkeat rahoitusprosentit ohjelmasta, kun taas suuryritykset rahoittavat itse oman osallistumi- sensa tutkimushankkeisiin. Ohjelmaa toteuttamaan ja hankkeita rahoittamaan ovat sitoutuneet monet eurooppalaiset suuryritykset. Suomesta mukana ovat mm. UPM, StoraEnso ja Kemira. Katso täydelli- nen lista osallistuvista suuryrityksistä ohjelman verk- kosivuilta.

Paljonko

Suosittelun projektin kesto oli vuoden 2014 haku- kierroksella 4-5 vuotta. Suositeltu hankebudjetti oli useissa vuoden 2014 hakuteemoissa n. 2 milj. EUR. Rahoitusosuus rahoituskelpoisista kuluista oli sama- na vuonna:

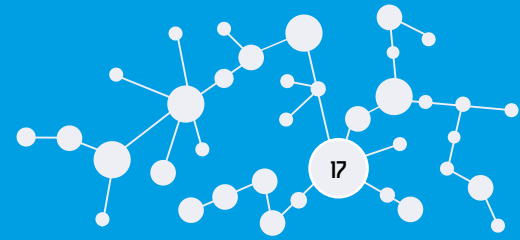
- Tutkimushankkeissa (Research and Innovati- on Actions): 100% (Suurille yrityksille 0%)
- Markkinoita lähempänä olevissa hankkeissa (Innovation Actions): 70% (voittoa tavoittele- mattomille 100%)
- Ennakkorahoitus mahdollista, mutta pääte- tään hankekohtaisesti kuinka paljon.

Miten

Jättämällä hakemus ohjelmaan, kun hakukierros on auki. Tiedot siitä, mitä ohjelma rahoittaa kunakin toi- mintavuotenaan ovat saatavissa ohjelman verkkosi- vuilta löytyvästä työohjelmasta (Annual Work Plan).

Lisätietoa

BBi JTI -verkkosivusto
bbi-europe.eu/

Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat

Edellä tarkemmin esitellyt alueellamme toimivat EAY-ohjelmat tarjoavat alustan erilaisten biotalouden liittyvien innovaatiohankkeiden ja yhteistyöhankkeiden toteuttamiselle. Alueemme EAY-ohjelmista löytyy rahoitusta monipuolisille vähähiilisyttä, resurssitehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä edistäville hankkeille. Ohjelmiin liittyvillä innovaatioprioriteeteilla voidaan myös usein rahoittaa biotalouden teemoihin liittyviä hankkeita, kuten käy ilmi esimerkiksi alueellamme toteutetusta menestyksekkästä ABOWE-projektista.

ENI CBC ohjelmista kehittämisrahoitusta Venäjä-yhteistyöhön

Venäläisten raja-alueen kumppaneiden kanssa tehtäviin kehittämishankkeisiin sopivat edellä tarkemmin esitellyt ENI CBC -ohjelmat.

Horisontti 2020

Unionin suuri tutkimus- ja innovaatio-ohjelma, joka rahoittaa kansainvälisten hankekonsortioiden yhteisiä tutkimus- ja innovaatiohankkeita monilla eri aloilla. Lisäksi rahoitetaan erityistä Horisontti 2020 -pk-yritysinstrumenttia, joka tähtää innovaatioiden kaupallistamiseen tukemalla pk-yritysten tekemän innovaation pääsyä markkinoille rahoittamalla mm. yritysten demonstrointihankkeita.

Horisontti 2020 -ohjelma rahoittaa hankkeita, joilla vastataan Eurooppa 2020 -strategiassa yksilöityihin Euroopan kohtaamiin haasteisiin. Yksi näistä haasteista on ”Terveys, väestönmuutos ja hyvinvointi”, jonka puitteissa rahoitetaan tutkimus- ja innovaatiohankkeita, jotka liittyvät esimerkiksi terveydenhuollon tehostamiseen tai aktiivisen ikääntymisen edistämiseen.

Ohjelmasta on tarjolla yksityiskohtaista ja ajantasais- ta tietoa monilla eri sivustoilla, joihin linkit alla. Seuraa niitä, mikäli olet kiinnostunut Horisontti 2020 -rahoituksesta. Jos tarvitset neuvoa liittyen Horisontti 2020 -ohjelmaan, ota yhteyttä niin kutsuttuihin kansallisiin yhteyspisteisiin. Näitä yhteyspisteitä on jokaiselle Horisontti 2020 -ohjelman teemalle, ja yhteystiedot löydät Tekesin EU-ohjelmisivustolta.

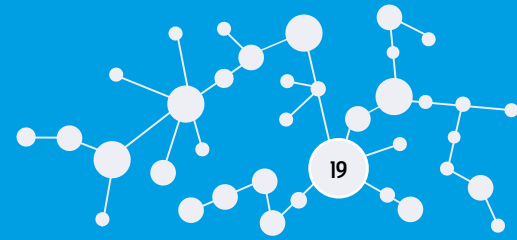
Lisätietoa

Tekesin EU-ohjelmisivusto
www.tekes.eu/horisontti-2020/

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto
www.eastnorth.fi/

Euroopan komission Horisontti 2020 -sivusto
ec.europa.eu/programmes/horizon2020/

Unionin kolmas terveystalan toimintaohjelma (2014–2020)

Ohjelman päätavoitteet ovat:

- Edistää terveyttä, ehkäistä sairauksia ja tukea terveille elintavoille myönteistä ympäristöä ”terveys kaikissa politiikoissa” -periaatetta noudattaen
- Suojella EU:n kansalaisia vakavilta terveysuhkilta, jotka eivät rajoitu yhteen maahan
- Edistää innovatiivisia, tehokkaita ja kestäviä terveydenhuoltojärjestelmiä
- Parantaa paremman ja turvallisemman terveydenhuollon saatavuutta EU:ssa

Ohjelmasta rahoitetaan erityyppisiä toimia, mutta myös kansainvälisiä yhteistyöhankkeita liittyen ohjelman prioriteetteihin. Lisäksi rahoitetaan mm. innovatiivisia julkisia hankintoja.

Kenelle

Hankkeissa edunsaajina voivat olla EU-alueen julkisen ja yksityisen sektorin organisaatiot, kansalliset viranomaiset, eurooppalaiset kansalaisjärjestöt ja kansainväliset organisaatiot. Tietyin edellytyksin myös EU:n ulkopuolisista maista voidaan osallistua.

Hankkeissa on oltava mukana organisaatio vähintään kolmesta eri maasta.

Paljonko

Ohjelman tukiprosentti on pääsääntöisesti 60 % tukikelpoisista kustannuksista, mutta poikkeustapauksissa jopa 80 %. Hankkeiden oletetaan kestävänsä maksimissaan kolme vuotta.

Tarkista uusimmat tiedot ohjelman verkkosivuilta.

Miten

Toimittamalla hanke-ehdotus sähköisen ehdotusten jättämispalvelun kautta silloin, kun Kuluttaja-, terveys- ja elintarvikeasioiden toimeenpanovirasto avaa hankehakukierroksen.

Lisätietoa

EU:n kolmas terveystalan toimintaohjelma
ec.europa.eu/health/programme/policy/index_fi.htm

Kansallinen yhteyspiste Suomessa

Meri Larivaara, meri.larivaara (at) stm.fi

Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat

Edellä tarkemmin esitellyt alueellamme toimivat Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat mahdollistavat tietäntyyppisten terveyteen liittyvien kehittämishankkeiden toteuttamisen. Suoraa terveystoimintalinjaa näissä ohjelmissa ei ole, mutta esimerkiksi Pohjoinen Periferia ja Arktinen -ohjelman yksi rahoituksen painopiste liittyy julkisten palveluiden innovaatioihin, jotka turvaavat palveluiden saatavuuden pohjoisilla, harvaanasutuilla alueilla. Esimerkiksi etäterveyteen liittyviä kansainvälisiä kehittämishankkeita voidaan rahoittaa tällaisen prioriteetin kautta.

ENI CBC ohjelmista kehittämisrahoitusta Venäjä-yhteistyöhön

Suomi toteuttaa ohjelmakaudella 2014-2020 kolme ENI CBC ohjelmaa, Karelia, Kaakkois-Suomi ja Kolarctic ENI CBC, joista rahoitetaan myös terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä innovaatio-, tutkimus- ja kehittämishankkeita yhteistyössä raja-alueen molemmin puolin toimivien kumppaneiden kanssa.

Esimerkkejä

EU funded societal challenges projects – from Lab to Market
ec.europa.eu/digital-agenda/en/eu-funded-societal-challenges-projects-lab-market

Horisontti 2020

Horisontti 2020 on Euroopan Unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma, joka rahoittaa kansainvälisten hankekonsortioiden yhteisiä tutkimus- ja innovaatiohankkeita monilla eri aloilla. Lisäksi tarkoituksena on auttaa kehittämään ideoista markkinoille vetovoimaisia tuotteita ja ohjelma keskittyy erinomaisiin hankkeisiin niiden maantieteellisestä sijainnista riippumatta.

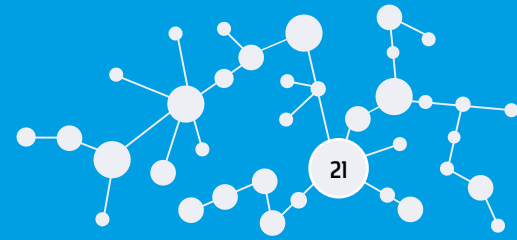
Lisäksi rahoitetaan erityistä Horisontti 2020 -pk-yritysinstrumenttia, joka tähtää innovaatioiden kaupallistamiseen tukemalla pk-yritysten tekemän innovaation pääsyä markkinoille rahoittamalla mm. yritysten demonstrointihankkeita. Horisontti 2020 -ohjelma kattaa hyvin monenlaisten alojen innovaatiohankkeet biotaloudesta liikenteen innovaatioihin. Se jakautuu kolmeen pilariin omien painopisteidensä mukaisesti:

- erinomainen tiede
- teollinen johtajuus
- yhteiskunnalliset haasteet

Erinomainen tiede -pilari tukee kansainvälistä huipputiedettä Euroopassa kehittämällä, houkuttelemalla ja pitämällä kyvykkäitä tutkijoita sekä tukemalla parhaiden tutkimusinfrastruktuurien kehittämistä.

Ohjelmasta on tarjolla yksityiskohtaista ja ajantasaista tietoa monilla eri sivustoilla, joihin linkit alla. Seuraa niitä, mikäli olet kiinnostunut Horisontti 2020 -rahoituksesta. Jos tarvitset neuvoa liittyen Horisontti 2020 -ohjelmaan, ota heti hankevalmistelun alkuvaiheessa yhteyttä ohjelman kansallisiin yhteyspisteisiin. Näitä yhteyspisteitä on jokaiselle Horisontti 2020 -ohjelman teemalle, ja yhteystiedot löydät Teke-sin EU-ohjelmasivustolta.

Eurostars

Eurostars on eurooppalainen pienten ja keskisuuren yritysten tutkimus- ja kehitystyötä rahoittava ohjelma. Eurostars-projekteissa kasvuyritykset ottavat rohkeasti vetovastuun innovatiivisista kansainvälisistä yhteishankkeista ja luovat uusia tuotteita ja liiketoimintaa projektien tuloksista. Tekes osarahoittaa suomalaisia projekteja.

Kenelle

Kasvaville pk-yrityksille. Mukana hankkeessa voi olla myös tutkimusorganisaatioita tai suuria yrityksiä. Osallistujia tulee olla vähintään kahdesta ohjelmaan osallistuvasta maasta. Keskimäärin hankkeissa on ollut mukana 3–4 organisaatiota.

Paljonko

Keskimääräinen hanke kestää maksimissaan kolme vuotta. Ohjelma ilmoittaa hankkeiden olevan budjetiltaan keskimäärin noin 1,4 miljoonaa EUR.

Miten

Jos tunnet, että Eurostars on juuri sinun yrityksesi kehitysideoille sopiva, lue ensin kelpoisuuskriteerit ja hakijan oppaat Eurostarsin verkkosivuilta ja ota yhteyttä Suomen EUREKA-projektikoordinaattoriin. Hankehakemukset osallistuvat kilpailtuun valintaprosessiin, jonka lopputuloksena asiantuntijaraati valitsee parhaat hankkeet rahoitettaviksi.

Lisätietoa

Tekesin Eurostars -sivu ja kansallisen yhteyshenkilön yhteystiedot

www.tekes.fi/ohjelmat-ja-palvelut/eu-ohjelmat/eurooppa/eurostars/

Eurostars -ohjelman kotisivu

www.eurostars-eureka.eu/

Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat

Edellä tarkemmin esitellyt alueellamme toimivat EAY-ohjelmat tarjoavat alustan erilaisten innovaatiohankkeiden ja yhteistyöhankkeiden toteuttamiselle. Puhtaita tutkimushankkeita ei kuitenkaan rahoiteta, vaan hankkeen tulosten on oltava sovellettavissa käytäntöön. Ohjelmiin liittyvillä innovaatioprioriteeteilla voidaan myös rahoittaa pienimuotoisia kansainvälisessä yhteistyössä toteutettavia pilottihankkeita, kuten esimerkiksi alueellamme toteutettu menestyksenkäs ABOWE-projekti.

ENI CBC ohjelmista kehittämisrahoitusta Venäjä-yhteistyöhön

Venäjä-yhteistyössä toteutettaviin hankkeisiin voi tukea hakea ENI CBC -ohjelmista. Karelia, Kaakkois-Suomi ja Kolarctic ENI CBC ohjelmista tuetaan mm. tutkimus, koulutus ja innovaatioteemaisia hankkeita.

Rahoitusta kansainvälisille matkailuhankkeille

EU:lla ei ole erillistä ohjelmaa, joka olisi omistettu juuri matkailuhankkeiden rahoittamiselle. Jos olet kiinnostunut kansainvälisestä EU-rahoitteisesta yhteistyöhankkeesta matkailualalla, on sinun ajateltava hankkeesi päämääriä suhteessa EU:n tavoitteisiin esim. pk-yritysten toimintaympäristön kehittämiseksi, päästöjen vähentämiseksi tai vaikkapa kulttuuriperinnön suojelemiseksi löytääksesi sopiva rahoitus hankkeellesi.

Parhaan kuvan siitä, soveltuuko hankkeesi ohjelmiin, saat tutkimalla ohjelmien kotisivuilta aiemmin rahoitettuja hankkeita. Jos jokin ohjelma alkaa kiinnostaa, ota yhteyttä meihin tai Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimistoon.

Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat

Edellä tarkemmin esitellyt alueellamme toimivat EAY -ohjelmat tarjoavat alustan erilaisten matkailun

yhteistyöhankkeiden toteuttamiselle. Matkailuhankkeita voidaan ohjelmissa rahoittaa esim. innovaatio-, pk-yrittäjyys tai kulttuuriperintöprioriteettien perusteella.

Tutki edellisen kauden rahoitettuja hankkeita ohjelman nettisivuilla saadaksesi käsityksen siitä, millaista toimintaa rahoitetaan. Esimerkkejä viime kaudella rahoitetuista matkailuhankkeista ovat muun muassa Pohjoinen Periferia & Arktinen (NPA) -ohjelman edeltäjän rahoittama Transtourism-hanke, joka kehitti kestäviä kuljetusmuotoja harvaanasuttujen alueiden matkailukohteille tai Suomessakin toteutettu North Hunt -hanke, jossa selvitettiin metsästysturismin edellytyksiä ja parhaita käytäntöjä eri maissa.

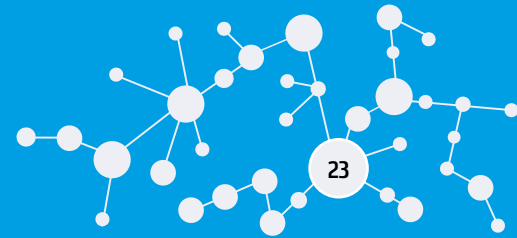
Baltic Sea Region -ohjelman viime kaudella rahoittamista matkailuhankkeista voit tutustua esimerkiksi AGORA 2.0 -hankkeeseen, joka kehitti yhtenäistä kulttuuriperintöön perustuvaa matkailukohdeiden titeettiä Itämeren alueelle. Hankkeessa oli mukana myös suomalaisia partnereita.

Lisätietoa

Transtourism-hanke
www.transtourism.eu/

AGORA 2.0 -hanke
www.agora2-tourism.net/

ENI CBC -ohjelmista kehittämisrahoitusta Venäjä-yhteistyöhön

Suomi toteuttaa ohjelmakaudella 2014-2020 kolme ENI CBC ohjelmaa, Kolarctic ENI CBC, Karelia ENI CBC sekä Kaakkois-Suomi -Venäjä ENI CBC. Ohjelmista myönnetään rahoitusta hankkeisiin, joiden matkailuun liittyvinä teemoina ja tavoitteina mm. liike-elämän ja pk-yritysten kehittäminen, ympäristönsuojelu, koulutus ja tutkimus, innovaatiot, kulttuurihistoria ja liikkuvuuden edistäminen.

LIFE – ympäristönäkökulma

Life on Euroopan unionin ympäristöalan rahoitusjärjestelmä. Life-hankkeet ovat merkittävämpiä kansallisia ympäristöhankkeita. Ohjelman rahoituksella pyritään resurssiviisaaseen, matalahiiliseen ja ilmastonmuutokseen sopeutuvaa talouteen. Lisäksi tavoitteena on parantaa ympäristönsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden tilaa erityisesti Natura 2000-verkon puitteissa.

Mitä rahoitetaan

Ohjelma sisältää useita hanketyyppejä, joista matkailutarkoituksiin sopivat lähinnä perinteiset hankkeet (Traditional Projects). Nämä voivat olla joko pilottihankkeita, demonstrointihankkeita, parhaita käytäntöjä soveltavia hankkeita tai tiedotushankkeita. Matkailun ja LIFE-ohjelman yhtymäkohta voi löytyä esimerkiksi luontomatkailulle arvokkaan NATURA 2000 -alueen ennallistamisesta matkailun tarpeet huomioon ottaen.

Ohjelma jakautuu kahteen päähaaraan

- Ympäristöohjelma (luonto ja luonnon monimuotoisuus sekä ympäristö ja resurssitehokkuus)
- Ilmastotoimet ohjelma (Ilmastonmuutoksen hillitseminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen)

Kenelle

Hankkeen voi toteuttaa yksin, mutta yleensä mukana on 2-6 kumppania. Kaikki voivat olla Suomesta, mutta kansainvälisyydestä saa lisäpisteitä arvioinnissa, jos se soveltuu hankkeelle. Hakija voi olla julkinen tai yksityinen tah.

Paljonko

Hankkeiden keskimääräinen budjetti vaihtelee 500 000 euron ja kahden miljoonan euron välillä, mutta varsinaisia ylä- ja alarajoja ei ole. Suomalaisten LIFE-hankkeiden kesto on keskimäärin neljä vuotta. Rahoitusosuus on yleensä 60 % vuoteen 2017 asti.

Miten

Komissio avaa säännöllisin väliajoin hankehakukierroksia (Call for Proposals), jolloin ohjelmasta voi hakea rahoitusta. Jo hankkeen suunnitteluvaiheessa kannattaa ottaa yhteyttä Suomen LIFE-yhteys henkilöihin Ympäristöministeriössä. Hankkeen läpimenomahdollisuudet paranevat, jos hankkeella on ministeriön siunaus. Lisäksi ministeriöllä on käytettävissä valmistelurahaa ja osarahoitusta LIFE-hankkeille, joita on haettava ennen varsinaisen hakemuksen toimittamista EU-komissiolle.

Lisätietoa

Ympäristöministeriön LIFE-sivu

www.ym.fi/fi-fi/Ministerio/Rahoitus_ ja_avustukset/Life_ rahoitus

LIFE Programme

ec.europa.eu/environment/life/

Yhteyshenkilöt

Pekka Harju-Autti,

029 525 0339, pekka.harju-autti (at) ymparisto.fi

Päivi Gummerus-Rautiainen

(Luonto- ja luonnon monimuotoisuus -hankkeet)

0295 250 240

päivi.gummerus-rautiainen (at) ymparisto.fi

COSME – kansainvälistä yhteistyötä matkailutuotteiden kehittämiseksi

COSME –ohjelma parantaa pk-yritysten toimintaedellytyksiä unionin alueella monin eri tavoin. Matkailun kannalta mahdollisuudet liittyvät ohjelman tarjoamaan hankerahoitukseen yritysten toimintapuitteiden edistämiseksi.

Mitä rahoitetaan

Ohjelmasta rahoitetaan kansainvälisiä yhteistyöhankkeita, jotka tähtäävät lähinnä parhaiden käytäntöjen vaihdolla, yhteisillä tutkimuksilla ja koulutuksella pääasiassa:

- Ylikansallisten matkailutuotteiden kehittämiseen jonkin tietyn teeman ympärille (pohjautuen esimerkiksi yhteiseen kulttuuriperintöön, teollisuushistoriaan, johonkin urheilulajiin tai luovan teollisuuden tuotteisiin)
- Turismin kysynnän edistämiseen erityisesti sesonkiaikojen ulkopuolella (keinona muun muassa ikäryhmiin kuten senioreihin kohdistuvien tuotteiden kehittäminen)

Kenelle

Ohjelman rahoittamiin matkailualan hankkeisiin voivat osallistua niin julkiset kuin yksityisetkin organisaatiot ja pk-yritykset. Ohjelman varhaisilla hakukierroksilla on edellytetty vähintään neljän jäsenmaan mukana oloa hankekonsortiossa, mutta tarkista kulloisetkin ehdot hakutekstistä.

Paljonko

Rahoitettavat hankkeet saavat pääsääntöisesti unionin tukea noin 250 000 EUR. Tukiprosentti on 75 % tukikelpoisista kuluista. Hankkeiden kestoksi suositellaan noin 18:ta kuukautta.

Miten

Komissio avaa säännöllisin väliajoin hankehakukierroksia (Call for Proposals), jolloin ohjelmasta voi hakea rahoitusta yhdessä partnereiden kanssa mää-

rämuotoisella hakemuksella. Voit tutkia ohjelman sivulla lähivuosien työohjelmia (Work Programme), josta saat selville koska hakuja on aukeamassa. Haun julkistamisen yhteydessä yleensä avataan myös hankepartnereiden etsintää helpottava tietokanta.

Lisätietoa

COSME:n verkkosivut

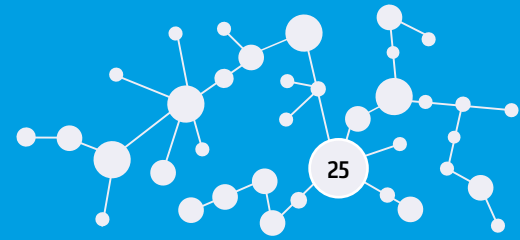
ec.europa.eu/growth/smes/cosme/index_en.htm

Esimerkkiprojekti, jota on tuettu vastaavasta ohjelmasta kaudella 2007–2013: Eurovelo 13 – Iron Curtain Trail

www.eurovelo13.com/

Edellä kuvattujen ohjelmien lisäksi, muutamilla muillakin rahoitusohjelmilla voi olla matkailuun pieneltä osin liittyviä rahoitushakujia. Esimerkiksi matkailuun liittyviä innovatiivisia ICT-sovelluksia saatetaan rahoittaa esimerkiksi Horisontti 2020 -ohjelmasta. Kattavan kokonaiskäsityksen saa komission oppaasta Guide on EU funding for the tourism sector (2014–2020).

ec.europa.eu/DocsRoom/documents/11623

Pohjois-Savon liiton tehtävänä on edistää eri tavoin maakunnan kansainvälistymistä. Euroopan unionin jäsenmaiden alueisiin sekä muihin potentiaalsiin yhteistyömaihin luodaan yhteyksiä ennen muuta asia- ja hankekohtaisesti. Erityishuomio kiinnitetään unionin itärajalta olevien alueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Liitto edesauttaa Pohjois-Savon eri tahojen kansainvälistä verkostoitumista ja yhteistyötä. Keskeisiä kansainvälisiä edunajamisorganisaatioita ja verkostoja ovat Pohjoisten harvaanasuttujen alueiden verkosto (Northern Sparsely Populated Areas, NSPA) ja Itämeren maiden alueiden verkosto (The Baltic Sea States Sub-regional Co-operation, SBBBC), jossa Pohjois-Savon liitto on jäsenenä.

EU tukee alueiden ja organisaatioiden kansainvälistymistä ja kehitystä erillisillä ohjelmilla, joista osa on esitelty tässä oppaassa.

Toimintamuotoja liiton kansainvälisessä yhteistyössä ovat mm:

- Osallistutaan alueiden väliseen Pohjois-Savoa kiinnostavaan verkostoitumishjelmaan
- Euroopan eri maakuntien kanssa hyödynnetään uusia alueiden välisiä yhteistyö- ja verkostoitumishjelmia
- Yhteydenpito ja vaikuttaminen EU:ssa
- Kansainvälisen ja erityisesti ns. lähialueyhteistyön edistäminen yhdessä elinkeinoelämän, yritysten, oppilaitosten ja kuntien kanssa valituissa ohjelmissa ja hankkeissa
- EU:n alueiden välisistä ohjelmista tiedottaminen
- Itä- ja Pohjois-Suomen Brysselin EU-toimistoa hyödynnetään kansainvälistymisen työvälineenä
- Pohjois-Savon liitto on jäsenenä BSSSC:ssä, joka on Itämeren maiden alueiden välinen verkosto

- Pohjois-Savo kuuluu myös NSPA -alueisiin, joka on Euroopan pohjoisten harvaanasuttujen alueiden yhteenliittymä

Pohjois-Savon maakuntaohjelma vuosille 2014–2017

Maakuntaohjelmassa esitetään linjaukset ja toimintakokonaisuudet tavoitteiden saavuttamiseksi neljällä toimintalinjalla (TL). Niiden avulla esitellään kärkeihin kohdistettavia kehittämistoimia. Toimintalinjat:

- Talouden uudistuminen
- Työvoiman riittävyys ja osaaminen
- Hyvinvointipalvelut ja hyvinvointi
- Toimiva ja taloudellinen palvelu- ja kuntarakente
- Saavutettavuus

Maakuntaohjelmaa toteutetaan maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmalla, millä kohdennetaan rahoitukset toimijoittain. Nämä tehdään vuoden tai kahden välein. Viranomaisten tulee lain mukaan ottaa maakuntaohjelmat toiminnassaan huomioon ja edistää niiden toteutumista.

Toimeenpanosuunnitelma ohjaa aluekehitystä

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma sisältää Pohjois-Savon mahdollisuuksiin, tarpeisiin ja erityispiirteisiin perustuvat tavoitteet, keskeiset toimenpiteet ja hankekokonaisuudet sekä suunnitelman toimenpiteiden rahoittamiseksi.

Lainsäädännön uudistumisen myötä toimeenpanosuunnitelma sisältää myös EU:n rakennerahastovaroilla tuettavan toiminnan sekä EU-rahoituksen kohdentamisen.

Lisätietoa

Maakuntaohjelma ja toimeenpanosuunnitelma
<http://www.pohjois-savo.fi/maakunnan-menestyksen-avaimet/maakuntaohjelma-2014-2017.html>

Pohjois-Savon liitossa on haettavana rahoitusta kansainvälisten hankkeiden valmisteluun. Tuki on käytettävissä mm. seuraaviin EU:n erillisohjelmiin jätettävien hakemusten valmisteluun: Horizon 2020, Northern Periphery & Arctic, Interreg Baltic Sea Region, Interreg Europe- ja ENI CBC-ohjelmat.

Tukea myönnetään Pohjois-Savon maakuntaohjelmaa 2014–2017 sekä sitä täsmentävää maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmaa 2015–2016 toteuttaviin hankkeisiin.

Tukea matkakuluihin, henkilöstömenoihin ja asiantuntijapalveluihin

Myönnettävän rahoituksen osuus on enintään 50 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, erityisesti perustellusta syystä enintään 70 %, kuitenkin enintään 15 000 euroa. Tukea myönnetään matkakuluihin, henkilöstömenoihin ja asiantuntijapalveluihin.

Tuen maksamisen edellytyksenä on, että hakija on jättänyt valmistellun, teknisesti hyväksyttävän hakemuksen johonkin EU:n erillisohjelmaan.

Tuen- ja hyödynsaajien tulee olla Pohjois-Savosta. Tukea ei voida myöntää yksittäiselle yritykselle sen liiketoiminnan kehittämiseen.

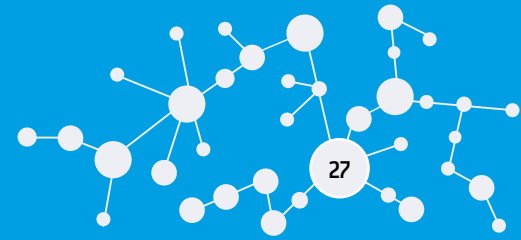
Tukea haetaan maakunnan kehittämistä Pohjois-Savon liiton kansallisten hankkeiden rahoitushakemuslomakkeella.

Jatkuva haku

Tukea voi hakea jatkuvasti ilman määräaikoja.

Hakemus toimitetaan Pohjois-Savon liiton kirjaimoon sekä allekirjoitettuna että sähköpostitse: Pohjois-Savon liitto, PL 247, 70101 Kuopio kirjamo (at) pohjois-savo.fi

Miksi lähtisin mukaan kansainväliseen hankkeeseen?

Kansainvälinen yhteistyö tuo hankkeellesi uuden ulottuvuuden. Ongelma, jonka kanssa organisaatiosi on painiskellut, voi olla jo ratkaistu jossain muualla jo ajat sitten tavalla, jota meillä vain ei vielä tultu ajatelleeksi – ja päinvastoin. Aina ei tarvitse keksiä pyörää uudelleen, vaan ratkaisu voidaan kopioida muualta. EU kannustaa rahoituksellaan tähän, ja tarjoaa ohjelmiansa myötä valmiin työkalun kansainväliseen verkostoitumiseen. Tarjolla on mahdollisuuksia päästä yhteistyöhön kansainvälisten huippututkijoiden ja alasi huippunimien kanssa – luoda pitkäkestoisia yhteistyösuhteita. Yrityksille tarjolla on turvallinen tapa kansainvälistyä, löytää uusia markkinoita ja kumppaneita. Voit viedä organisaatiosi ja tuotteesi ”maailmankartalle”.

Luonnollisesti kansainvälisen yhteistyön innovatiivisiin hankkeisiin liittyy riskinsä, eikä se sovellu kaikkiin hankkeisiin. Kansainväliselle ulottuvuudelle pitää olla aidosti tarvetta hankkeessa, ja sen pitää liittyä läheisesti partnereiden ydinalaan. Hankkeisiin ei kannata lähteä niin sanotusti turistiksi. Kansallisen EAKR-rahoituksen pienentyessä alueellamme, on meidän kuitenkin opittava hyödyntämään uusia rahoituslähteitä saadaksemme kehityshankkeemme toteutettua ja tehdäksemme osaamistamme tunnetuksi maailmalla.

Minulla ei resursseja suunnitella monimuotoista kansainvälistä hanketta, mutta olen tosi kiinnostunut kansainvälisestä yhteistyöstä. Mitä teen?

Aloita pienestä. Kansainvälisillä hankkeilla on aina koordinaattori (lead partner), joka kantaa päävastuun hankehakemuksesta, toteuttamisesta ja hallinnosta. Jos sinulla ei ole vielä kokemusta kansainvälisestä hanketyöstä, älä tavoittele tätä roolia. Koordinaattorin lisäksi hankkeissa on muita partnereita, joilla on vaihtelevia tehtäviä ja osuuksia hankerahoituksesta. Hankkeeseen voi usein osallistua myös pienemmällä

roolilla ja vähemmällä byrokratialla kuin kuvittelet ja kerätä kokemusta. Joissakin ohjelmissa mukaan voi lähteä myös ns. liitännäispartnerina (associated partner), joka itse ei saa ohjelmasta omaa budjettiaan, vaan osallistuu hankkeeseen yhden pääpartnerin vanavedessä.

Tarvitsetko välttämättä kansainvälisiä partnereita hankkeeseeni?

Useimmissa EU-ohjelmissa vaaditaan vähintään kolme partneria kolmesta eri jäsenmaasta. Käytännössä hankekumppaneita on useissa yhteistyöhankkeissa tätä enemmän, koska hankkeen on osoitettava, että se tuottaa eurooppalaista lisäarvoa. Vain kolmen partnerin hankekonsortion on usein hyvin vaikea vakuuttaa rahoittajaa tästä.

Tähän vaatimukseen on muutamia poikkeuksia, joista pohjoissavolaisille keskeisimpiä ovat ympäristö- ja ilmastotoimien LIFE-ohjelma ja pk-yritysten innovaatiohankkeita rahoittava Horisontti 2020 -pk-yritysinstrumentti, jotka rahoittavat myös yhden maan tai yrityksen hankkeita.

Mistä löydän kansainvälisiä partnereita?

Kansainvälisten partnereiden löytäminen saattaa tuntua kaukaiselta ja toivottomalta asialta. Kun asiaan perehtyy hieman tarkemmin, huomaa että eurooppalainen yhteistyö on nykyään varsin arkipäiväistä alueellamme. Monilla alueemme korkeakouluilla, yrityksillä, kehittämissyhtiöillä ja Pohjois-Savon liitolla on lukuisia kansainvälisiä yhteyksiä ja kokemusta hanketyöstä. Tunnista ensin suomalaiset kumppanisi, ja hyödynnä olemassa olevat verkostosi. Internet on pullollaan EU-hankepartnereiden etsintään käytettäviä forumeita. Esim. LinkedIn-yhteisöpalvelusta löydät lukuisia ryhmiä, joihin voit liittyä ja markkinoida hankeideaasi. Jos tiedät, mihin ohjelmaan hankkeesi tähtää, voit turvautua kyseisen ohjelman tarjoamaan hankepartnerihakusivustoon (Partner Search). Komission CORDIS-partnertietokanta voi myös olla sinulle hyödyksi.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto voi auttaa sinua partnerihaussa. He toimivat lukuisissa verkostoissa, joissa edistetään hankepartnerien löytymistä. Keskeisin näistä on ERRIN-verkosto, joka järjestää lukuisia hankepartneritapaamisia (Brokerage Event). Näissä tapaamisissa esitellään hankeideoita, ja keskustellaan niistä eurooppalaisten alan toimijoiden kanssa. Valmistaudu tällaiseen tilaisuuteen huolellisesti laatimalla organisaatiollesi ytimekäs ”CV”, jossa esittelet, miksi olette erinomainen partneri, ja jossa linjaat kokemuksenne hanketoiminnassa (myös kotimaiset hankkeet ovat hyvää kokemusta).

Pk-yrityksiä auttaa hankepartnerin haussa ja sopivan rahoituksen valitsemisessa ilmaiseksi myös Enterprise Europe Network. Katso myös tämän oppaan osio Kansainväliset verkostot edistävät hanketoimintaa.

Mistä tiedän, mikä ohjelma voisi rahoittaa hankettani?

Monille hankeideoille on useita mahdollisia rahoituskanavia, joista parhaan löytäminen voi olla vaikeaa, jos EU-rahoitusmaailma ei ole tuttu. Hanke pitää osata rahoitusohjelmaa valittaessa ”kääntää EU:n tavoitteiden kielelle”. Unioni rahoittaa projekteja, jotka edistävät sen politiikkatavoitteita, ja sinun onkin pohdittava ”mitä EU hyötyy hankkeestasi”. Useille projekteille löydät selkokielisen hankehakukoulutuksen, jossa pyydetään esittämään juuri sellaisia projekteja kuin omasi. Toisinaan on kuitenkin hieman pohdittava, miten hankkeesi soveltuu EU:n tavoitteisiin. Jos esimerkiksi haluat kehittää kumppaneidesi kanssa malleja, joilla maanviljelijät voivat vähentää peltojen keinotekoista lannoitusta, voi hanke riippuen näkökulmasta liittyä esimerkiksi EU:n tavoitteeseen parantaa maaseudun pk-yrittäjien toimintaedellytyksiä (parantaen viljelyn tehokkuutta) tai kestäväen kehityksen tavoitteisiin vähentää vesistöjen kuormitusta.

Usein ohjelmilla on myös päällekkäisyyksiä, ja sama hanke saattaa sopia useampaan ohjelmaan. Tällaisia pohdintoja varten kannattaa ottaa yhteys EU-ra-

hoituksen asiantuntijoihin esim. Pohjois-Savon liitos- tai Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimistolla.

Useimmat ohjelmat määrittelevät sen, mitä rahoittavat ja milloin rahoittavat työohjelmissaan (Work Programme), joista saat käsityksen, millaisia hanketapaamisia (Call for Proposals) on tulossa. Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmien (EAY-ohjelmien) prioriteetit määrittävät ohjelma-asiakirjassa (Programme Document) ja tarkat osallistumis- ja rahoitusehdot ohjelmamanuaalissa (Programme Manual).

Hakukoulutuksen avauduttua, tutustu huolellisesti haun ohjeisiin (Guide for Applicants), ja älä epäröi kysyä neuvoa, jos jokin on epäselvää. Kaikilla ohjelmilla on erillinen ohjelmasihteeristö ja useimmilla myös kansallinen yhteyshenkilö, jotka tarjoavat neuvoja hakemiseen ja vastaavat tarkentaviin kysymyksiin.

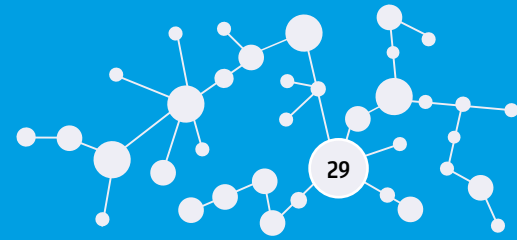
Miten pysyn ajan tasalla siitä, mitä ohjelmissa tapahtuu?

Tutkimus- ja innovaatio-ohjelmien, erityisesti Horisontti 2020, suhteen kannattaa seurata Tekesin tiedotusta ja heidän uutiskirjeitään.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto seuraa ohjelmia alueemme näkökulmasta, ja on käytettävissäne kaikenlaisia EU-rahoitusta koskevia tiedustelujane varten. Tilaa Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston omaa alaasi koskevat uutiskirjeet.

Seuraa tarkkaan myös niiden ohjelmien verkkosivuja ja uutiskirjeitä, joista olet kiinnostunut.

Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat ovat jäseniä ERRIN-verkostossa, joka avustaa jäsenalueitaan aktiivisesti tiedottamalla ja järjestämällä hanketapahtumia. Pohjoissavolaiset toimijat voivat rekisteröityä heidän sivuilleen tilaamaan uutiskirjeitä, valitsemalla rekisteröityessään, että kuuluvat Itä- ja Pohjois-Suomeen. Jäsenyytesi varmistetaan ennen kuin saat käyttäjätunnuksesi.

Mistä saan apua, kun aloittelen hankevalmistelua?

Voit aloittaa ottamalla yhteyttä Pohjois-Savon liiton yhteyshenkilöihin, erityisesti liittyen EAY-ohjelmiin. Apua saat myös Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimistosta, joka sopii erinomaisesti ensimmäiseksi kontaktiksi jos haet erillisrahoitusta tai yleistietoa EU-rahoitusohjelmista.

Tekesillä taas on hyvät mahdollisuudet neuvua sinua EU:n innovaatio- ja Horisontti 2020 rahoitukseen liittyen. Tekesillä on lukuisia nimettyjä asiantuntijoita, joilla on oma erityisosaamisensa jonka puitteissa he voivat neuvua hanketta valmistelevaa tahoa. Jos sinulla on käytettävissäsi valmistelurahaa, voit myös harkita palkkaavasi konsultin valmistelevaan hakemuksen puolestasi, mikäli se tuntuu työläältä. Pohjois-Savon liitto myöntää myös maakunnan kehittämisrahasta hankevalmistelurahoitusta alueen toimijoille, jotka valmistelevat osallistumista kansainvälisiin EU-hankkeisiin.

Minulla on kansainvälisiä partnereita, hieno hankeidea ja tiedän mihin ohjelmaan hakemukseni lähetän. Mistä saan rahaa, jolla voin rahoittaa matkoja hankevalmistelutapaamisiin ja hankekirjoittamisessa käytettävän konsultin palkkoja?

Pohjois-Savon liitto tarjoaa rahoitusta kansainvälisten EU-hankkeiden valmisteluun. Tukea voidaan myöntää lähinnä matkakuluihin, henkilöstömenoihin ja asiantuntijapalveluihin. Maakunnan kehittämisrahan osuus on pääsääntöisesti 50 prosenttia valmisteluhankkeen kokonaiskustannuksista. Käytännössä tukea maksetaan pääsääntöisesti 50 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Tuen enimmäismäärä on 15 000 euroa. Hankkeen tulee edistää Pohjois-Savon maakuntaohjelman painopisteitä.

Huomaa, että myös monet ohjelmat, kuten Northern Periphery and Arctic ja Interreg Baltic Sea Region rahoittavat valmisteluhankkeita, ja tukevat partnereiden löytymistä.

Mikä on EU:n määritelmä pk-yritykselle?

Pk-yritys (SME) : ”Pieni tai keskisuuri yritys (pk-yritys)” tarkoittaa mikro-, pientä tai keskisuurta komission suosituksen 2003/361/EY4 mukaista yritystä,

- joka osallistuu taloudelliseen toimintaan sen oikeudellisesta muodosta riippumatta;
- joka työllistää alle 250 ihmistä (vuosityöyksikköinä ilmaistuna: ”työntekijöiden määrä”);
- jonka vuosittainen liikevaihto ei ylitä 50 milj. euroa, ja/tai tilikauden taseen loppusumma ei ylitä 43 milj. euroa.

Hankkeiden valmistelua ja kansainvälisten konsortioiden luomista helpottamaan ja alueiden etuja edistämään on olemassa kansainvälisiä verkostoja, joista muutaman esittelemme tässä lyhyesti. Useimmat verkostoista ovat avoimia kaikille teemoihin liittyvien hankkeiden parissa toimiville, tai niissä Pohjois-Savon toimijoita edustaa Pohjois-Savon liitto ja/ tai Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto.

Lisäksi organisaationne voi kuulua johonkin muuhun kansainväliseen verkostoon, esimerkkeinä ystävyyskaupungit ja yliopistojen kansainväliset tutkimuskonsortiot. Näitä jo olemassa olevia kansainvälisiä verkostoja ja kontakteja, olivat ne organisaation yhteisiä tai miksei henkilökohtaisiakin, voi ja kannattaa hyödyntää myös EU-hanketyössä.

BSSSC - Itämeren maiden alueiden välinen verkosto

<http://www.bsssc.com/>

BSSSC on yksi tärkeimmistä Itämeren alueen yhteistyöorganisaatioista. Se ei ole varsinainen järjestö jäsenmaksuineen, vaan Itämeren valtioiden alueet yhteen kokoava verkosto. Se on perustettu v. 1993 ja jäseninä ovat alueet erityyppisine hallintoineen. Alueita on tällä hetkellä mukana 162, kaikista Itämeren maista (Saksa, Tanska, Ruotsi, Suomi, Venäjä, Latvia, Liettua ja Puola). Itämeren alueen ulkopuolisista maista kuten Norjasta on myös alueita mukana. Kustakin maasta toimintaan voi osallistua valtion keskushallinnon alapuolella olevia tahoja ja alueita.

Itämeren valtioiden alueiden välisen yhteistyöverkoston yhtenä tavoitteena on rakentaa Itämeren alueesta Euroopan mallialue. Tässä ominaisuudessa se edistää alueiden etua kansallisella ja EU-tasolla. Organisaatio tarjoaa osaamistaan, esimerkkejä hyvistä käytännöistä sekä apua hankkeiden toimeenpanoon. BSSSC ei peri jäseniltään jäsenmaksua.

Rajat ylittävä alueiden välinen yhteistyö tulee korostumaan entisestään. Jo nykyisellä EU:n ohjelmakaudella toteutetaan Itämeren alueen strategiaa ja rakennerahastohankkeita edellytetään Itäme-

ri-ulottuvuutta. Itämeren maiden alueet nähdään yhtenä EU:n kasvupotentiaalina. Tiiviin yhteistyön aikaansaaminen Itämeren maiden alueiden kanssa edellyttää aktiivista mukana oloa keskeisissä järjestöissä ja osallistumista itämeren alueen foorumeihin. BSSSC on näistä järjestöistä kenties merkittävin ja kattavin.

iBSG (Informal Baltic Sea Group)

iBSG on Itämeren alueiden Brysselin toimistoiden muodostama epävirallinen verkosto, jonka tavoitteena on parantaa alueiden näkyvyyttä, vahvistaa niiden asemaa EU-tasolla sekä osallistua aktiivisesti Itämeren koskevaan keskusteluun. Verkosto seuraa aktiivisesti EU:n uuden Itämeri-strategian toimeenpanoa, kerää Itämeren-alueen toimijat yhteen keskustelemaan ajankohtaisista asioista sekä järjestää Itämeri-aiheisia tapahtumia.

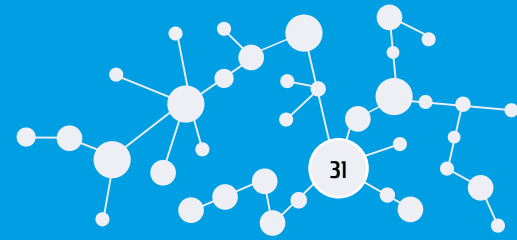
Verkoston jäseninä on kaikkiaan noin 70 Itämeren alueen aluetoimistoa Brysselissä, ja sen toimintaa koordinoi 13 aluetoimiston muodostama ohjausryhmä, johon myös Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto kuuluu. Tällä hetkellä iBSG-verkoston puheenjohtajana toimii Mecklenburg-Vorpommernin EU-toimisto.

EBA – European Bioengineering Alliance

<http://www.eba-alliance.com/>

Pohjois-Savon liitto (erityisesti KARA -hankkeen kautta) ja Pohjois-Savon toimijoita on mukana EBA-verkoston (European Bioengineerin Alliance) toiminnassa. EBA on eurooppalainen strateginen verkosto, jonka toiminnan ja yhteistyön tavoitteena on edistää tutkimusta biotieteiden alalla, keskittyen erityisesti vanhenevan väestön terveydenhoidon, elinolojen ja -ympäristöjen kohentamiseen. Verkoston tarkkaan valittujen jäsenten on tarkoitus yhdessä toimimalla edistää kehitystä alalla ja muun muassa luoda menestyksellisiä hankehakemuksia Horisontti 2020 -ohjelmaan.

Verkostoon kuuluu tällä hetkellä hallintoviranomaisia ja hanketoimijoita sekä korkean tason tutkijoita ja

tutkimuskonsortioita teknologisilta ja terveystieteellisiltä aloilta. Tällä hetkellä verkoston toimintaa koordinoi Region Västerbotten Ruotsista.

EIP Smart Cities – Euroopan Innovaatiokumppanuus – Älykkäät kaupungit

EIP Smart Cities on NSPA-verkoston aloitteesta syntynyt, älykkäitä kaupunkiratkaisuja harvaanasutuilla alueilla tarkasteleva konsortio. Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston koordinoimassa konsortiossa on mukana kaupunkien ja aluehallinnon edustajia sekä yliopistoja, ammattikorkeakouluja ja kehitysyrityksiä, jotka ovat yhdessä sitoutuneet vauhdittamaan älykkäiden kaupunkien kehittämistä ja toimijoiden välisiä, rajat ylittävää yhteistyötä.

Sitoumus on osa vuonna 2014 toimintansa aloittanutta Eurooppalaista innovaatiokumppanuutta (European Innovation Partnership, EIP), jonka tavoitteena on tuoda yhteen eurooppalaisia kaupunkeja sekä kestävien energia-, liikenne- ja ICT-ratkaisujen parissa työskenteleviä toimijoita. Smart Cities EIP-yhteisö tarjoaa sitoumuksen kautta mukana oleville kaupungeille ja organisaatioille mahdollisuuden verkostoitumiseen, tiedon ja kokemusten vaihtoon sekä hankeyhteistyöhön laajan ja osaavan eurooppalaisen toimijajoukon kanssa.

ERRIN

<http://www.errinetwork.eu/>

ERRIN on yli 90 tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnasta kiinnostuneen alueen ja niiden Brysselin aluetoimistojen muodostama yhteistyöverkosto. Verkosto edistää tiedonvaihtoa, yhteisiä toimia ja jäsentensä hankekumppanuuksia vahvistaakseen tutkimus- ja innovaatiokapasiteettia alueilla.

ERRIN tarjoaa ajankohtaista tietoa tutkimukseen ja innovaatioihin liittyen sekä toimii kanavana eri alueiden toimijoiden välillä yhdessä aluetoimistojen kanssa. Verkosto järjestää säännöllisesti alueellisille toimijoille suunnattuja työpajoja, konferensseja, seminaareja, koulutus- ja tiedotustilaisuuksia sekä

tiedottaa avoimena olevista rahoitus- ja partnerihauksista alueiden toimijoille. Verkoston kautta on mahdollisuus saada uusia kontakteja ja löytää sopivia kumppaneita tutkimus- ja innovaatiohankkeisiin sekä saada palautetta omille hankeideoille. ERRIN myös tukee jäsentensä toimintoja ja tapahtumia sekä tarjoaa väylän alueellisten toimijoiden tutkimus- ja innovaatioprofiilin kehittämiseen ja innovaatioyhteisöihin osallistumiseen EU:n tasolla.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston ERRINin jäsenyyden myötä alueen hanketoimijat voivat rekisteröityä ERRINin verkkosivuille maksutta ja hyötyä verkoston tarjoamasta ajankohtaisesta EU:n rahoitusohjelmia ja ehdotuspyyntöjä koskevasta tiedosta ja tapahtumista.

Alueiden komitea

<http://cor.europa.eu/fi/Pages/home.aspx>

Alueiden komitea (AK) on EU:n neuvoo-antava elin, joka koostuu EU:n kaikkien 28 jäsenmaan alue- ja paikallistason edustajista. Komiteassa edustajat voivat ilmaista mielipiteensä alueita ja kaupunkeja välittömästi koskevasta EU:n lainsäädäntöehdotuksista.

NSPA – Northern Sparsely Populated Areas

<http://www.nspa-network.eu/>

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto toimii pohjoisten, harvaan asuttujen alueiden etua valvovan NSPA-verkoston Arktis puheenjohtajana. Verkosto edustaa 14:ää maakuntaa/lääniä viideltä suuralueelta: Itä- ja Pohjois-Suomesta, Keski- ja Pohjois-Ruotsista ja Pohjois-Norjasta.

Verkoston tavoitteena on lisätä EU-instituutioiden ja muiden sidosryhmien edustajien tietoisuutta pohjoisen harvaan asutuista alueista, niiden erityisolosuhteista ja mahdollisuuksista sekä vaikuttaa alueen kannalta olennaisiin EU-politiikka-aloihin. Lisäksi verkosto toimii alustana rajat ylittävälle yhteistyölle ja hyvien käytäntöjen vaihdolle.

EU:n Itämeri-strategia

www.centrumbalticum.org/eun-itameren-alueen-strategia

EU:n Itämeren alueen strategia hyväksyttiin vuonna 2009 EU:n ensimmäisenä ns. makroaluestrategiana. Strategian uudistetussa toimintasuunnitelmassa strategialle esitetään kolmea yleistavoitetta:

- meren pelastaminen
- alueen yhdistäminen
- vaurauden ja hyvinvoinnin lisääminen.

Yleistavoitteiden saavuttamisessa keskeinen periaate on älykäs erikoistuminen (Smart Specialization), joka tarkoittaa alueiden omien vahvuuksien tunnistamista ja niiden systemaattista vahvistamista riittävän kriittisen massan saavuttamiseksi erityisesti Suomen ja monien muiden Itämeren alueen maiden kaltaisissa pienissä jäsenmaissa. Tämä edellyttää oman alueen – maakunnan, suuralueen tai koko Itämeren makroalueen – monimuotoisuuden hyödyntämistä ja alueiden välisen yhteistyön kehittämistä kaikilla tasoilla.

Itämeri-strategia ja rahoitusohjelmat

Rakennerahasto-ohjelman näkökulmasta EU:n Itämeren alueen strategian keskeisin tavoite on vaurauden ja hyvinvoinnin lisääminen. Rakennerahasto-ohjelmasta voidaan tukea tätä tavoitteita mm. yritysten kasvua ja kansainvälisyyttä tukemalla sekä investoimalla innovaatioiden kehittämisen ja hyödyntämiseen.

Itämeren alueen strategian kannalta tärkeitä Pohjois-Savon alueella ovat rakennerahasto-ohjelman lisäksi Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat Itämeren alueen ohjelma - Interreg Baltic Sea Region ja Pohjoinen periferia ja Arktinen – Northern Periphery and Arctic sekä Kaakkois-Suomi – Venäjä, Karelia ja Kolarctic ENI CBC -ohjelmat.

EU:n Itämeri-strategian toimintasuunnitelmassa määritellään yksityiskohtaisesti strategian kolme tavoitetta, niiden alatavoitteet ja mittarit, joilla onnistumista voidaan seurata. Toimintasuunnitelmassa esitellään lisäksi strategiaa edistävä työ jaoteltuna politiikka-aloihin ja horisontaalisiin toimiin. Kukin politiikka-ala on sidoksissa aina johonkin strategian päätavoitteista. Horisontaaliset toimet yhdistävät kaikkia strategian tavoitteita poikkileikkaavalla otteella. Poliitiikka-aloja on vuonna 2015 tehdyn toimintasuunnitelman päivityksen jälkeen 13 kappaletta ja horisontaalisia toimia neljä.

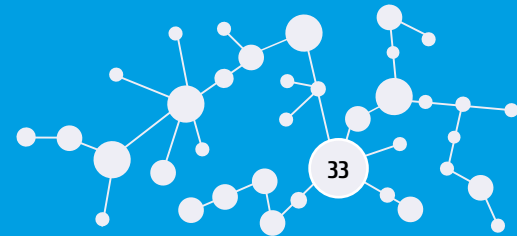
Toimintasuunnitelman liitteessä on lueteltu kaikki hyväksytyt lippulaivahankkeet, joiden on tarkoitus toimia esimerkkeinä ja kannustaa hanketyön aloittamiseen.

EU:n Itämeri-strategian tavoitteiden saavuttaminen riippuu ennen kaikkea ruohonjuuritason toimijoista. Maakunnat, alueet, kunnat, kaupungit, tutkimus- ja oppilaitokset, järjestöt ja muut organisaatiot sekä elinkeinoelämän edustajat ovat avainasemassa strategian toteutuksessa.

Strategiaa toteutetaan hankkeilla

Itämeri-strategiaa, kuten muitakin, toteutetaan ja tuetaan hankkeilla. Hanketyöstä kiinnostuneen toimijan tärkein lähtökohta on hyvä idea - ongelma, johon halutaan löytää ratkaisu. Tarpeeksi tarkka tavoitteenasettelu auttaa saavuttamaan hankkeen päämäärät. Hanketyössä erityisen oleellisia ovat hyvät ja asiantuntevat partnerit, joiden kanssa todellisia tuloksia voidaan saavuttaa.

EU:n Itämeri-strategia hyväksyttiin vuonna 2009, kesken EU:n rahoituskauden 2007–2013. EU:n rahoituskausi 2014–2020 poikkeaa Itämeri-strategian kannalta edellisestä kaudesta siten, että strategiaa edistävän hanketyön tukeminen on voitu ottaa huomioon ohjelmien suunnitteluvaiheesta lähtien. Strategian ja oleellisimpien rahoitusohjelmien välillä

onkin selkeitä temaattisia kytköksiä. Esimerkiksi Interreg Itämeren alueen ohjelman yksi prioriteetti on tukea Itämeri-strategian hallintoa. Yleisiä tavoitteita EU:n rahoituskaudella 2014–2020 on ollut yksinkertaistaa ja yhtenäistää eri ohjelmien hakukriteerejä ja -prosesseja sekä painottaa jo hankehakuvaiheessa todelliseen tarpeeseen tulevien ja selvästi havaittavien tulosten merkitystä.

Itämeri-strategian toimintasuunnitelma on luettavissa kaikilla alueen kielillä Euroopan komission verkkosivuilla.

ec.europa.eu

Lisätietoa ja tukea hankevalmisteluun

Sopivimman rahoituksen valitsemiseksi sinun kannattaa hankeidean saatuasia ottaa yhteyttä Pohjois-Savon liittoon tai Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimistoon. Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston verkkosivuilta voit tilata sinua kiinnostavat uutiskirjeet pysyäksesi ajan tasalla rahoitusmahdollisuuksista ja Tekesin EU-sivut taas tarjoavat erinomaista lisätietoa EU:n tutkimus- ja innovaatio-ohjelmista.

Lisäksi komissio on koostanut käyttöösi tuensaajan oppaan Euroopan rakenne- ja investointirahastoista ja asiaankuuluvista EU-välineistä. Opas antaa yleiskuvan täydentävistä välineistä, jotka ovat käytettävissä jokaista ERI-asetuksessa määritettyä temaattista tavoitetta varten EU-tasolla. Opas sisältää tietolähteet, esimerkkejä siitä millä hyvillä käytännöillä eri rahastojen virtoja voidaan yhdistellä, ja kuvauksen asiaankuuluvista viranomaisista ja elimistä, jotka liittyvät kunkin välineen hallintaprosessiin. Verkos-

sa on saatavilla myös tarkistusluettelo, joka auttaa mahdollisia tuensaajia tunnistamaan soveltuvimmat rahoituslähteet.

Lisätietoa

Pohjois-Savon liitto
www.pohjois-savo.fi

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto
www.eastnorth.fi/

Tekesin EU-sivut
www.tekes.eu/

Opas tuensaajille
ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_beneficiaries_fi.pdf

Pohjois-Savon liitto
Sepänkatu 1, PL 247, 70100 Kuopio
Puh. (017) 550 1400
Sähköposti: kirjaamo (at) pohjois-savo.fi

www.pohjois-savo.fi